

Regionaal Archief Rivierenland

Programmabegroting

2027

en

Meerjarenraming

2028 -2030

Datum	1 [REDACTED]
Ons kenmerk	1628-31806
Versiebeheer/status	Ter bespreking in het DB 23-03-2026 en ter vaststelling AB van 09-07-2026
Contact	info@rarivierenland.nl

BESLUIT PROGRAMMABEGROTING 2027 EN MEERJARENRAMING 2028-2030

Het Algemeen Bestuur,

gelet op artikel 24 van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Rivierenland,

besluit:

1. Programmabegroting 2027 vast te stellen en
2. Meerjarenraming 2028-2030 ter kennisgeving aan te nemen.

Aldus besloten in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 9 juli 2026.

Voorzitter

Secretaris

MANAGEMENTSAMENVATTING

De begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 geven inzicht in onze opgave voor de komende jaren voor zowel ons programmaplan als ook financieel. Onderstaand een kort resume.

Het Programmaplan 2027 van het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) beschrijft hoe de organisatie invulling geeft aan haar wettelijke taken en maatschappelijke rol als regionaal kennis- en informatiecentrum voor de lokale en regionale geschiedenis in het Rivierengebied. De activiteiten sluiten aan bij het nieuwe beleidsplan 2026–2029 **Betrouwbaar, Betrokken, Bekwaam**, dat richting geeft aan de ontwikkeling van de organisatie en haar dienstverlening.

De kernopgave van het RAR is het duurzaam beheren, toegankelijk maken en stimuleren van het gebruik van archieven en historische bronnen voor zowel overheden als publiek. Daarbij staat betrouwbare en zorgvuldige dienstverlening centraal. De organisatie werkt vanuit drie kernwaarden: betrouwbaarheid, betrokkenheid en vakbekwaamheid.

De uitvoering van de werkzaamheden is georganiseerd rond vier taakgebieden: **ontsluiting van papieren erfgoed, digitale ontwikkeling, inspectie en toezicht, en dienstverlening**.

Binnen het taakgebied **ontsluiting van papieren erfgoed** ligt de nadruk op behoud, beheer en verdere ontsluiting van archieven van gemeenten, kerken, waterschappen en particuliere organisaties. Ook wordt gewerkt aan het verbeteren van bestaande inventarissen en het toegankelijk maken van archieven die nog niet raadpleegbaar zijn. Vrijwilligers spelen hierbij een belangrijke rol, waarbij steeds vaker gebruik wordt gemaakt van AI-ondersteunde technieken voor transcriptie en indexering.

Binnen het taakgebied **digitale ontwikkeling** ligt de focus op digitalisering van belangrijke bronnen, verdere ontwikkeling van het e-depot en ondersteuning van gemeenten bij digitaal informatiebeheer. Hierbij wordt gewerkt met landelijke standaarden voor metadata en duurzame toegankelijkheid van digitale archieven.

Het taakgebied **inspectie en toezicht** richt zich op het waarborgen van de kwaliteit van archiefbeheer bij gemeenten en andere deelnemers. In 2027 ligt hierbij bijzondere aandacht op de implementatie van de nieuwe Archiefwet, het uitvoeren van inspecties en het begeleiden van overbrengingen en uitplaatsingen van digitale archieven.

Tot slot zet het RAR binnen **dienstverlening en educatie** sterk in op publieksbereik, educatieve programma's en samenwerking met partners in de regio. Dit gebeurt onder meer via de studiezaal, digitale dienstverlening, onderwijsprogramma's en publieksactiviteiten zoals tentoonstellingen en erfgoedevenementen.

Naast deze inhoudelijke activiteiten wordt verder gewerkt aan organisatorische professionalisering, informatiebeveiliging en verdere ontwikkeling van de digitale infrastructuur. Het programmaplan biedt daarmee een samenhangend kader voor de uitvoering van de wettelijke taken van het RAR én voor het versterken van de rol van het archief als kennis- en erfgoedcentrum in het Rivierengebied.

In de vertaling van dit programma naar onze baten en lasten hebben we wederom kritische gekeken naar mogelijkheden om de gemeentelijke bijdrage te verlagen. Dit mede door de vraag van onze deelnemende gemeenten betreffende de moeilijke financiële vooruitzichten. De gevraagde verlaging in de gemeentelijke bijdrage van 1,5% in 2026 en 2027, oplopend naar 3,0% in 2028 en 2029, weten we te realiseren in het doorzetten van de lijn door zoals in de begroting van 2026 reeds is ingezet: namelijk verlaging in gemeentelijke bijdrage door het genereren van meer inkomsten.

Mede door de structurele extra inkomsten, kunnen wij ruim voldoen aan de gestelde financiële kaders zonder aantasting van onze wettelijke taken en met een beperkte impact op onze dienstverlening. De gevraagde structurele verlaging van 3% wordt zelf al een jaar eerder gerealiseerd: in 2027 i.p.v. 2028. Er is dan ook een beperkte stijging van de bijdrage per inwoner te zien van € 0,21 ten opzichte van 2026. Deze stijging is volledig het gevolg van de indexaties. Wij vertrouwen erop dat deze versnelde realisatie bij eventuele aanvullende bezuinigingen vanaf 2028 en verder, bovenop de reeds afgesproken opgave, in passende mate wordt meegewogen, zodat onze reeds geleverde inspanningen evenwichtig worden betrokken in de verdere besluitvorming.

Tot slot onderstrepen de cijfers uit de (verplichte) paragrafen en financiële begroting de gezonde financiële positie en bedrijfsvoering van het RAR.

Inhoudsopgave

BESLUIT PROGRAMMABEGROTING 2027 EN MEERJARENRAMING 2028-2030	3
MANAGEMENTSAMENVATTING	4
Inhoudsopgave	6
1 Inleiding	7
1.1 Leeswijzer	7
1.2 Kaders	7
1.3 Deelnemende Gemeenten	9
1.4 Samenstelling Bestuur	10
2 Programmaplan	12
2.1 Doelstellingen en missie van het Regionaal Archief Rivierenland	12
2.1.1 Doelstelling	12
2.1.2 Missie	12
2.1.3 Beleidsplan	12
2.2 Wat gaan we ervoor doen?	14
2.2.1 Taakgebieden	14
2.2.2 Taakgebieden en prioriteiten begroting 2027	15
2.3 Wat mag het kosten?	20
2.3.1 Realisatie van de gewenste verlaging in de gemeentelijke bijdrage	21
2.3.2 Risico's in de begroting	22
2.3.3 Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	23
2.3.4 Overzicht van de kosten van Overhead	25
2.3.5 Het bedrag van de Vennootschapsbelasting	25
2.3.6 Overige toelichting	25
3 Paragrafen	27
3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	27
3.1.1 Weerstandsvermogen	27
3.1.2 Kengetallen	29
3.2 Kapitaalgoederen	30
3.3 Financiering	31
3.4 Bedrijfsvoering	33
4 Financiële begroting	36
4.1 Overzicht van de baten en lasten en de toelichting	36
4.2 Uiteenzetting financiële positie en de toelichting	37
BIJLAGEN	38

1 Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Rivierenland (RAR). De begroting is een instrument/document dat wordt opgesteld op basis van art. 24 lid 6 van de gemeenschappelijke regeling. Hierin staat: Het Dagelijks Bestuur overlegt aan de gemeenteraden voor 30 april van elk jaar de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het volgende jaar.

Het beleidsplan 2026-2029, wat eind 2025 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld, is leidend geweest voor het archiefprogramma en daarmee in het verlengde de opstelling van de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030.

Hieronder wordt in het kort toegelicht hoe het document is opgebouwd en waar u welke informatie kunt vinden. Daarna zijn opgenomen de kaders waarbinnen deze begroting en meerjarenraming zijn opgesteld, de deelnemende gemeenten en de samenstelling van het bestuur.

1.1 Leeswijzer

Beleidsbegroting

Hoofdstuk 2 en 3 omvatten samen de beleidsbegroting. Hierin komen aan de orde:

- in hoofdstuk 2 het Programmaplan met onze doelstellingen en ons programmaplan;
- in hoofdstuk 3 de Paragrafen, hier is de begroting onderbouwd met relevante financiële informatie en de verplichte paragrafen volgens de begrotingsregels (BBV).

Financiële begroting

Hoofdstuk 4 omvat de financiële begroting. Dit deel van de begroting bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten en de toelichting;
- de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.

1.2 Kaders

De begroting 2027 is opgesteld op basis van onderstaande financiële- en beleidskaders. Deze zijn in overeenstemming met de kaders uit onze kaderbrief van 19 november 2025, inclusief onze reacties op de zienswijzen hierop van onze deelnemende gemeenten. Daaraan toegevoegd is het normen en toetsingskader voor de toetsing van de rechtmatigheid.

Beleidskaders en het normen en toetsingskader rechtmatigheid

De begroting is opgesteld op basis van:

- Europese en nationale aanbestedingsregels
- Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
- Gemeentewet (GW)
- Ambtenarenwet
- Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR)
- Archiefwet
- Fiscale wetgeving
- Btw-wetgeving
- Sociale verzekeringswetten
- Wet financiering decentrale overheden (FIDO)
- Wet normering topinkomens (WNT)
- Besluit begroting en verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV)
- Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO)
- CAO SGO

- Gemeenschappelijke regeling (GR) Regionaal Archief Rivierenland
- Mandaatregeling directeur
- Financiële verordening RAR 2025
- Beleidsplan Regionaal Archief Rivierenland 2026-2029
- Programma begroting van het Regionaal Archief Rivierenland 2027

Toelichting op de het beleidsplan en de nieuw Archiefwet

In het nieuwe beleidsplan RAR 2026-2029 *Betrouwbaar, betrokken, bekwaam*, wordt de bestaande beleidslijn voortgezet met enkele accentverschuivingen. Deze verschuivingen hebben geen financiële impact op de komende begrotingsjaren. Kortom: het betreft geen nieuw beleid, maar een nieuwe beleidsperiode met een bijbehorend geactualiseerd plan.

Wel zien we een wijzigingen in wetgeving, en daarmee in de wettelijke taken, dit betreft de wijziging in de Archiefwet die er aankomt.

De inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet is (vooralsnog) voorzien op 1 januari 2027. Deze geactualiseerde wet stelt hogere eisen aan een duurzame informatiehuishouding bij gemeenten. De aanpassingen kunnen gevolgen hebben voor gemeentelijke organisaties, aangezien zij hun archieven eerder dan voorheen in een staat van overbrenging moeten brengen. Omdat de situatie per gemeente verschilt, heeft het RAR dit onderwerp vanaf 2025 als vast agendapunt opgenomen in de Strategische Informatie-Overleggen (SIO). Hierdoor worden gemeenten tijdig geïnformeerd en ondersteund bij het in kaart brengen van de consequenties voor hun eigen organisatie.

Financiële kaders programmabegroting en meerjarenraming

Indexering

Voor de begroting 2027 wordt uitgegaan van het prijsniveau van de vastgestelde begroting 2026 en indexatie conform de inflatiecijfers IMOC van het CPB. Hierbij wordt rekening gehouden met eventuele correctie van indexatie in 2026. Hiermee zijn de indexaties van 2027 (conform de kaderbrief):

			Indexatie incl. correcties
Loonindexatie	2026	2027	2027
Gehanteerde loonindexaties in begroting 2026	3,8%		
Loonindexatie conform septembercircularie 2026	2,9%	5,1%	
Indexatie voor 2026 incl. correcties	-0,9%	5,1%	4,2%
Prijsindexatie			
Gehanteerde prijsindexaties in begroting 2025	2,2%		
Indexatie conform septembercircularie 2025	2,4%	2,2%	
Indexatie voor 2026 incl. correcties	0,2%	2,2%	2,4%

De inwonersaantallen van het CBS met peildatum 1 januari 2026.

Voor de meerjarenraming worden indexaties gehanteerd uit de CPB indexcijfers, zoals opgenomen in de septembercircularie van 2026 van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Deze uitgangspunten en systematiek van indexatie is in lijn met de afspraken tussen de gemeenschappelijke regelingen (GR-en) in de regio Rivierenland en de controllers van de deelnemende gemeenten.

Structurele besparing op gemeentelijke bijdrage

Uitgangspunt in onze begroting en meerjarenraming is dat de totale gemeentelijke bijdrage, na reguliere indexatie en exclusief eventuele wijzigingen veroorzaakt door de gewijzigde aantal inwoners per gemeente, het volgende zal zijn:

- In 2027 daalt de totale gemeentelijke bijdrage structureel ten minste 1,5% ten opzichte van 2025.
- In 2028 en 2029 daalt de totale gemeentelijke bijdrage structureel ten minste 3,0% ten opzichte van 2025.

Overige financiële kaders

Het uitgangspunt van het Algemeen Bestuur is een structureel en reëel sluitende begroting en incidentele tekorten te dekken vanuit de algemene reserve. De geldende ratio van het weerstandsvermogen is door het Algemeen Bestuur vastgesteld op minimaal 1,0.

De hoogte van het weerstandsvermogen is bepaald aan de hand van de risicoanalyse (update) uit 2023, welke is vastgesteld door het algemeen bestuur. In de begroting van 2027 zal het niveau van weerstandscapaciteit hieraan voldoen. Uitleg hierover is opgenomen in paragraaf 3.1.

Het RAR hanteert op basis van de in 2009 aangetrokken financieringsmiddelen voor investeringen een (gemiddeld) rentepercentage van 4,75%. Dit betreffen annuïtaire leningen welke zijn afgesloten voor de financiering van de bouw met een vaste rente gedurende de gehele looptijd. In het verleden reeds onderzocht of eerder aflossen van deze leningen financieel aantrekkelijk was. Hieruit is gebleken dat eerder aflossen van deze leningen alleen mogelijk is door het volledig uitbetalen van de vooraf vastgestelde en berekende rente over de totale looptijd. Dit maakt dat eerder aflossen van deze lening niet tot financiële voordelen zal leiden.

Btw

Het Regionaal Archief Rivierenland is btw-plichtig. Het bedrag per inwoner wordt als gevolg hiervan met 21% btw belast. De betaalde btw kan door de deelnemende gemeenten en het waterschap via de zogenaamde compensabele btw worden verhaald.

1.3 Deelnemende Gemeenten

De deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Rivierenland per 1 januari 2027 zijn: Buren, Culemborg, Geldermalsen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel.

1.4 Samenstelling Bestuur

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Rivierenland bestaat op 31 december 2025 uit:

Dagelijks Bestuur

	gemeente West Betuwe, voorzitter
	gemeente Culemborg
	gemeente Buren
	directeur/streekarchivaris, secretaris

Algemeen bestuur

	gemeente West Betuwe, voorzitter
	gemeente Culemborg
	gemeente Buren
	gemeente Neder-Betuwe
	gemeente Tiel
	gemeente Zaltbommel
	gemeente Maasdriel
	directeur/streekarchivaris, secretaris

Beleidsbegroting

In dit deel:

- Hoofdstuk 2: Programmaplan
- Hoofdstuk 3: Paragrafen

2 Programmaplan

In dit hoofdstuk wordt conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) omschreven:

- wat de beoogde maatschappelijke effecten zijn van het programmaplan: **Doelstelling en missie**
- op welke wijze de maatschappelijke effecten worden nagestreefd: **Wat gaan we er voor doen?**
- wat de raming is van de baten en lasten: **Wat mag het kosten?**

2.1 Doelstellingen en missie van het Regionaal Archief Rivierenland

2.1.1 Doelstelling

Art. 3 GR RAR: Het Regionaal Archief heeft tot doel het binnen het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis en vervult daartoe de volgende taken:

- a) de zorg voor en/of het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers;
- b) het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht;
- c) het beheer van in de archiefbewaarplaats uitgeplaatste archiefbescheiden van de deelnemers (indien van toepassing);
- d) de zorg voor en het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van instanties die niet bestuurlijk in de regeling participeren en waaraan op contractbasis diensten worden verleend, en
- e) het stimuleren van de lokale en de regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie relevant bronnenmateriaal op het gebied van de lokale- en regionale geschiedenis.

2.1.2 Missie

Het Regionaal Archief Rivierenland is een professionele, toekomstgerichte archiefdienstverlener voor het Rivierengebied, die klantgerichtheid en zorgvuldigheid in de dienstverlening aan de burger en de overheid voorop heeft staan, die de meerwaarde van samenwerkingsverbanden onderkent en die op actieve wijze gebruik van bronnen en informatie daaruit stimuleert.

De kerntaken van het RAR zijn:

- Het aanbieden van historische informatie en/of belevingskansen aan een zo breed mogelijk publiek op de voor hen meest geschikte manier.
- Als professionele collectiebeheerder archieven en collecties verwerven, bewaren, toegankelijk maken en gebruik ervan stimuleren.

Om deze collecties op optimale wijze te beheren en beschikbaar te stellen, werkt het RAR volgens drie kernwaarden: *Betrouwbaar, Betrokken en Bekwaam*.

2.1.3 Beleidsplan

Eind 2025 is door het Algemeen Bestuur het beleidsplan RAR 2026-2029 vastgesteld onder de titel *Betrouwbaar, Betrokken, Bekwaam*. Het omvat de volgende facetten:

◆ Betrouwbaar

- Duurzaam
 - veiligheid – cyber security
 - collectiehulpverlening
 - informatiebeveiligingsplan

- bedrijfshulpverlening
- Zorgvuldig
 - Nieuwe Archiefwet
 - Archiefbeheersysteem
 - (her)gebruik van bronnen
 - Innovatie
 - Fysieke archieven
- Meerstemmig
 - Verdrag van FARO
 - Acquisitieplan
 - Vernetwerking van de maatschappij
- ◆ **Betrokken**
 - Boeien
 - PR-plan
 - Erfgoededucatie
 - Inzetten op relaties
 - Binden
 - Mensen en veranderingen
 - Ontwikkelpunten
 - Transparantie
- ◆ **Bekwaam**
 - Kennis
 - Interne kennis
 - kennis borgen en delen
 - Vrijwilligers
 - Bezoekers
 - Kennispartner databeheer
 - Innovatie
 - Architectuur
 - Privacy
 - Inventarisatie en beschikbaarstelling
 - Efficiëntie
 - Extra inkomsten genereren en middelenbewustzijn
 - Energiebeheer
 - Footprint
 - werkprocessen

Het beleidsplan is, net als het vorige beleidsplan, in vragende vorm opgesteld. Koersvast en met de meest mogelijke flexibiliteit voor de komende jaren. De vragen die op antwoord wachten stellen ons in staat om open te staan voor en snel te participeren op technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Het volledige beleidsplan kunt u vinden via bovenstaande QR-code.

Foto: Beleidsplan 2026-2029, Betrouwbaar, Betrokken, Bekwaam

2.2 Wat gaan we ervoor doen?

2.2.1 Taakgebieden

Het RAR biedt brede dienstverlening aan, waarvan de burgers de vruchten plukken:

- Professioneel archiefbeheer
- Studiezaaldienstverlening
- Uitstekende depotfaciliteiten
- Inspectie
- Advisering, kennisoverdracht en begeleiding bij procesverbetering, e-depot, TMLO, WHO, WOO, webarchivering, CISO
- Digitale dienstverlening, beeldbank en S-o-D (Scanning on Demand)
- Educatieprogramma's en tentoonstellingen(ruimte)
- Promotie van de regionale historie op internet (o.a. via Google Grants programma, You Tube en social media) en in de (landelijke)media
- Vergaderfaciliteiten voor overheden en gelieerde organisaties
- Extra projecten en ondersteuning

Om deze brede dienstverlening binnen het opgestelde beleid ten uitvoer te kunnen brengen is de organisatie van het Regionaal Archief Rivierenland ingedeeld in de volgende taakgebieden:

1. Ontsluiting papieren erfgoed
2. Digitale ontwikkeling
3. Inspectie
4. Dienstverlening

Taakgebieden	Hoofdprocessen	Beleidsplan	Gemeenschappelijke Regeling RAR, artikel 3
1. Ontsluiting papieren erfgoed	Verwerven Bewerken Inventariseren Conserveren Acquisitie	Ontsluiting	• Zorg en beheer • Stimuleren regionale geschiedbeoefening • Aanleggen, beheer en bewaren van relevant bronmateriaal
2. Digitale ontwikkeling	Digitaliseren en Adviseren	Digitalisering Collectie, e-depot, advisering aan gemeenten en GR-en	• Zorg en beheer voor overgeplaatste en uitgeplaatste archiefbescheiden • Stimuleren regionale geschiedbeoefening
3. Inspectie	Inspecteren	Inspectie	• Toezicht op het beheer
4. Dienstverlening	Gebruiken Leren en beleven Beschikbaarstelling	Erfgoedgebruik	• Stimuleren regionale geschiedbeoefening

Tabel 1 Taakgebieden RAR

2.2.2 Taakgebieden en prioriteiten begroting 2027

Hieronder per taakgebied de prioriteiten voor 2027.

1. Ontsluiting Papieren Erfgoed

Onder dit cluster valt zowel de verwerving, de materiële verzorging en conservering, het archief- en collectiebeheer als het systematisch beschrijven van de historische bronnen. Dit zodat ze voor het publiek beschikbaar zijn en de documenten optimaal behouden kunnen blijven.

De volgende speerpunten en prioriteiten zijn voor het taakgebied Ontsluiting Papieren Erfgoed voor 2027 gepland:

1.1 Behoud en beheer

In 2027 worden de ingezette lijnen uit voorgaande jaren voortgezet:

- Preventie en depotbeheer
- Duurzaam (her)verpakken – prioriteit voor overheidsarchieven
- Conservering ten behoeve van raadpleging en digitalisering
- Schade-inventarisatie en planmatige aanpak niet-raadpleegbare stukken
- Materiële en inhoudelijke ondersteuning bij projecten

Extra aandachtspunten 2027:

- Afronding en opvolging schade-inventarisatie 2025–2026
- Verdere borging collectiehulpverleningsplan (CHV)

Foto: jaarlijkse BHV herhaling

1.2 Inventarisatie en beschrijving

In 2027 worden aanvullingen op gemeentearchieven en particuliere archieven geïnventariseerd en verbeterd, waaronder:

- Gemeentebesturen (o.a. Lienden, Maurik, Maasdriel, Echteld, Tiel, Geldermalsen, Brakel)
- Kerkelijke archieven (o.a. Hervormde en Gereformeerde gemeenten)
- Technische diensten en woningbouwdoossiers
- Waterschapsarchieven (o.a. polderarchieven en keurvergunningen)
- Inventarisatie archieven zonder toegang (alle gemeenten)
- Verbetering woningbouw- en bestemmingsplandossiers (i.v.m. digitalisering)
- Inventarisatie onbeschreven kaartmateriaal
- Verdere ontsluiting bibliotheek- en atlascollecties
- Selectie en verwerking documentatiecollecties
- Geplande inventarisaties o.a.:

○ 1532 Gemeentebestuur Lienden 1978-1998, aanvulling	Buren
○ 0785 Gemeentelijk woningbedrijf Maurik 1953-1992	Buren
○ 0711 Departement Buren, Mij Nut tot het algemeen 1843-2000,	Buren
○ 0883 Gemeentepolitie Culemborg 1878-1993,	Culemborg
○ 1376 Gereformeerde gemeente Culemborg 1887-2000,	Culemborg
○ 3113 Gemeentebestuur Maasdriel 1810-1945,	Maasdriel
○ 3112 Burgerlijk Ambestuur Maasdriel 1673-1963,	Maasdriel
○ 1489 Gemeentebestuur van Echteld 1945-2000	Neder-Betuwe
○ 1501 Hervormde gemeente Kesteren 1760-1815	Neder-Betuwe

○ 3200 Technische Dienst Bommelerwaard 1949-1998	Regionaal
○ 1479 Gemeentebestuur Tiel 1985-1995	Tiel
○ 0522 Katholieke Dominicusparochie Tiel 1718-1992, 2 ^e deel	Tiel
○ 1667 Bouwvergunningen na 1945 (e-depot)	Tiel
○ 2184 Gemeentebestuur Geldermalsen 1925-1977	West Betuwe
○ 2197 Hervormde gemeente Est, 1665-2002	West Betuwe
○ 2544 Technische Dienst Lingewaal 1965-1984	West Betuwe
○ 3208 Gemeentebestuur Brakel 1980-1998	Zaltbommel
○ 3262 Vereniging Christelijk schoolonderwijs 1891-2001	Zaltbommel
○ 432 Polderdistrict Culemborg 1838-1955	Waterschap
○ Div Kleine aanvullingen op polderarchieven	Waterschap
○ Toegankelijk maken 'keurvergunningen'	Waterschap

1.3 *Vrijwilligers en secundaire ontsluiting*

- Voortzetting indexeringsprojecten (o.a. patentregisters, DTB-registers, Burgerlijke Stand, militieregisters)
- Verdere professionalisering vrijwilligers (geen extra interne cursus Oud Schrift nodig in 2027)
- Versterkte inzet vrijwilligers bij indexering en transcribering (waarbij AI-ondersteunde invoer steeds vaker door vrijwilligers wordt gecontroleerd)
- Verschuiving van handmatige invoer naar controle van AI-gegenereerde data

2. *Digitale Ontwikkeling*

Onder dit taakgebied valt zowel digitalisering als advisering. Digitalisering omvat alle werkzaamheden die nodig zijn om de bronnen digitaal op de juiste wijze permanent beschikbaar te maken. Advisering heeft tot doel de gemeenten, het waterschap en de gemeenschappelijke regelingen te ondersteunen bij de verbetering van de kwaliteit van het archief- en informatiebeheer.

De volgende speerpunten en prioriteiten zijn voor het taakgebied digitalisering en advisering voor 2027 gepland:

2.1 *Digitalisering*

- Digitalisering-op-Verzoek (S-o-D) voor gemeenten, waterschap, bedrijven en derden
- Interne digitalisering kernbestanden
- Externe digitaliseringsprojecten

Voortzetting en afronding van in 2026 gestarte projecten:

- Huwelijks bijlagen 1810–1851
- Dossiers en kaarten bestemmingsplannen (vanaf ca. 1945)
- Notariële stukken notariaat Culemborg voor 1811
- Bouw- en milieuvergunningen (doorlopend project)

Daarnaast:

- Digitalisering middeleeuwse archivalia (charters tot 1550)
- Verdere toepassing AI bij tekstherkenning (Transkribus/READ-COOP)

2.2 *E-depot en metadata*

- Uitloop uitplaatsing vijf DMS'en (Geldermalsen, Tiel e.a.)
- Migratieproject met Buren, Neder-Betuwe en/of Waterschap
- Faciliteren uitplaatsing Verseon BVEB

- Standaardisatie data in MAIS
- Innovatie digitale raadpleging (Linked Data en/of AI)
- Deelname Werkgroep e-depot (De Ree)

2.3 *Advisering*

- Organisatie kennisdag (voorjaar)
- Kennissessie (najaar)
- Regulier adviseren deelnemers en GR'en
- Actualiseren kennisnotities (conversie/migratie, DUTO, videotulen)
- Instrument kwaliteitssysteem
- Doorontwikkeling metadata-standaarden (MDTO, ORI-A)
- Borging BIO / informatiebeveiliging (doorloop na nulmeting 2026)

3. *Inspectie en Toezicht*

Onder dit taakgebied valt toezicht en inspectie. Inspectie en toezicht heeft tot doel de toetsing van de kwaliteit van het archief- en informatiebeheer aan wettelijke eisen en de veiligstelling van in de toekomst over te dragen wettelijk te bewaren archiefbescheiden.

De volgende speerpunten en prioriteiten zijn voor het taakgebied inspectie voor 2027 gepland:

- Begeleiden aanpassingen i.v.m. nieuwe Archiefwet 20XX
- Uitvoeren thema-inspecties (fysiek en digitaal)
- Begeleiden overbrenging en uitplaatsing
- Jaarverslagen Archieftoezicht
- Tussentijdse inspectiegesprekken en jaargesprekken
- Beoordelen vernietigingslijsten
- Deelname SIO's
- Verdere implementatie en kennisdeling CHV
- Ondersteuning bij efficiënt databaseer
- Verdere versterking adviserende én toezichthoudende rol

4. *Dienstverlening en Educatie*

Onder dit taakgebied valt de dienstverlening aan het publiek (studiezaal, beeldbank en online diensten). Daarnaast omvat dit taakgebied het organiseren van educatieve activiteiten, tentoonstellingen en, in samenwerking met partners, het erfgoed onder de aandacht brengen.

De volgende speerpunten en prioriteiten zijn voor het taakgebied dienstverlening voor 2027 gepland:

4.1 *Publieksdienstverlening*

- Verdere optimalisatie website en gemeentelijke viewer
- Actieve begeleiding onderzoekers
- Digitalisering-op-Verzoek service
- Open dag RAR
- Maand van de Geschiedenis actie
- Sociale media en zichtbaarheid

4.2 *Educatie PO*

- Uitvoering bestaand programma
- Actualisering les Oorlogscodes
- Verdere implementatie Stromend door de Tijd

- Samenwerking cultuurcoaches (o.a. project Keuze Vrijheid)
- Extra inzet voor Neder-Betuwe en Culemborg
- Aansluiten bij gemeentelijke activiteiten (Kunstmenu, Kinderboekenweek)

4.3 *Educatie VO*

- Projecten op maat
- Voortzetting Tylologie (Lingecollege)
- Deelname landelijk project 'Digitale Bronnen in de klas'
- Kunst- en Cultuurroute
- Maatschappelijke stages

4.4 *Jubilea en projecten*

- Educatieve bijdrage jubileum Waterschap Rivierenland
- Input erfgoedprojecten derden
- Halfjaarlijks overleg historische organisaties
- Nacht van het Archief 2027
- Rondleidingen en presentaties

Foto: Nacht van het Archief 2025

5. *Organisatie en Bedrijfsvoering*

5.1 *Informatiebeveiliging*

- Doorwerking BIO-implementatie
- Verdere borging cybersecuritymaatregelen
- Kennisdeling richting deelnemers

5.2 *ICT en infrastructuur*

- Nazorg serververvanging
- Verdere professionalisering e-depotomgeving
- Optimalisatie dashboards en monitoring digitalisering

2.3 Wat mag het kosten?

Het overzicht van de begrote baten en lasten 2027-2030 is opgenomen in onderstaande tabel:

Omschrijving programma	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Archiefbeleid															
Programma Archiefbeleid	€ 459.928	€ 106.100	-€ 353.828	€ 505.280	€ 150.840	-€ 354.440	€ 496.190	€ 119.820	-€ 376.370	€ 508.080	€ 103.710	-€ 404.370	€ 520.400	€ 107.760	-€ 412.640
Personeelskosten - programma	€ 1.599.428	€ 0	-€ 1.599.428	€ 1.656.180	€ 0	-€ 1.656.180	€ 1.725.740	€ 0	-€ 1.725.740	€ 1.803.400	€ 0	-€ 1.803.400	€ 1.884.550	€ 0	-€ 1.884.550
Overige personeelskosten	€ 63.500	€ 0	-€ 63.500	€ 65.520	€ 0	-€ 65.520	€ 66.950	€ 0	-€ 66.950	€ 68.470	€ 0	-€ 68.470	€ 70.040	€ 0	-€ 70.040
Huisvestingskosten	€ 883.966	€ 18.786	-€ 865.180	€ 846.162	€ 2.760	-€ 843.402	€ 845.828	€ 2.820	-€ 843.008	€ 848.926	€ 2.880	-€ 846.046	€ 867.542	€ 2.950	-€ 864.592
Organisatie, beheer & administratie	€ 61.610	€ 0	-€ 61.610	€ 63.820	€ 0	-€ 63.820	€ 65.600	€ 0	-€ 65.600	€ 67.530	€ 0	-€ 67.530	€ 69.540	€ 0	-€ 69.540
Automatiseringskosten	€ 151.310	€ 19.920	-€ 131.390	€ 150.040	€ 0	-€ 150.040	€ 163.120	€ 0	-€ 163.120	€ 162.850	€ 0	-€ 162.850	€ 155.950	€ 0	-€ 155.950
Rente- en financiering	€ 1.030	€ 38.740	€ 37.710	€ 3.280	€ 37.500	€ 34.220	€ 3.350	€ 37.500	€ 34.150	€ 3.430	€ 37.500	€ 34.070	€ 3.510	€ 37.500	€ 33.990
Totaal programma's	€ 3.220.773	€ 183.546	-€ 3.037.226	€ 3.290.282	€ 191.100	-€ 3.099.182	€ 3.366.778	€ 160.140	-€ 3.206.638	€ 3.462.686	€ 144.090	-€ 3.318.596	€ 3.571.532	€ 148.210	-€ 3.423.322
Algemene dekkingsmiddelen	€ 0	€ 3.309.535	€ 3.309.535	€ 0	€ 3.373.706	€ 3.373.706	€ 0	€ 3.495.542	€ 3.495.542	€ 0	€ 3.623.559	€ 3.623.559	€ 0	€ 3.745.065	€ 3.745.065
Overhead															
Personeelskosten - overhead	€ 328.609	€ 0	-€ 328.609	€ 342.410	€ 0	-€ 342.410	€ 356.790	€ 0	-€ 356.790	€ 372.850	€ 0	-€ 372.850	€ 389.630	€ 0	-€ 389.630
Heffing VPB	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onvoorzien	€ 6.200	€ 0	-€ 6.200	€ 6.000	€ 0	-€ 6.000	€ 6.000	€ 0	-€ 6.000	€ 6.000	€ 0	-€ 6.000	€ 6.000	€ 0	-€ 6.000
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	€ 3.555.581	€ 3.493.081	-€ 62.500	€ 3.638.692	€ 3.564.806	-€ 73.886	€ 3.729.568	€ 3.655.682	-€ 73.886	€ 3.841.536	€ 3.767.649	-€ 73.886	€ 3.967.162	€ 3.893.275	-€ 73.886
Toevoeging/onttrekking aan reserves:	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Reserve Egalisatie kapitaallasten WKO	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 16.086	€ 16.086	€ 0	€ 16.086	€ 16.086	€ 0	€ 16.086	€ 16.086	€ 0	€ 16.086	€ 16.086
Reserve Digitalisering/Bedrijfsvoering	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 0	€ 10.000	€ 10.000
Reserve E-depot	€ 0	€ 40.000	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 40.000
Reserve Website	€ 0	€ 12.500	€ 12.500	€ 0	€ 6.300	€ 6.300	€ 0	€ 6.300	€ 6.300	€ 0	€ 6.300	€ 6.300	€ 0	€ 6.300	€ 6.300
Reserve Publicatiefonds	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.500	€ 4.000	€ 1.500	€ 2.500	€ 4.000	€ 1.500	€ 2.500	€ 4.000	€ 1.500	€ 2.500	€ 4.000	€ 1.500
Subtotaal mutaties reserves	€ 0	€ 62.500	€ 62.500	€ 2.500	€ 76.386	€ 73.886	€ 2.500	€ 76.386	€ 73.886	€ 2.500	€ 76.386	€ 73.886	€ 2.500	€ 76.386	€ 73.886
Geraamde resultaat			€ 0			€ 0			€ 0			€ 0			€ 0

(In de saldokolommen geldt: - = nadelig en + = voordelig)

2.3.1 Realisatie van de gewenste verlaging in de gemeentelijke bijdrage

Voor de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 heeft het RAR zorgvuldig de lasten en baten tegen elkaar afgewogen. Waar kostenbesparingen mogelijk zijn, is dit onverkort doorgevoerd in onze begroting. Tegelijkertijd is actief gezocht naar creatieve manieren om de inkomsten te vergroten, bijvoorbeeld door het aanboren van andere geldstromen. Extra opbrengsten leveren immers een structurele bijdrage aan het verlagen van de gemeentelijke lasten. Dat dit een reëel aanpak is, blijkt ook nu weer in deze begroting en meerjarenraming. We zetten hiermee de lijn door zoals in de begroting van 2026 reeds is ingezet, namelijk: **het verlagen van de gemeentelijke bijdrage door met name het structureel verhogen van inkomsten.**

Hieronder een overzicht van de begrote **verlaging** in de gemeentelijke bijdrage die wordt gerealiseerd met deze aanpak:

Gemeentelijke bijdrage	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Als referentie: De begroting 2025 bij het alleen doorvoeren van de indexaties conform kaderbrief</i>	€ 3.094.174	€ 3.209.423	€ 3.323.787	€ 3.428.039	€ 3.542.668
Begroting RAR	€ 3.047.915	€ 3.105.806	€ 3.196.752	€ 3.318.469	€ 3.433.535
<i>Gerealiseerde verlaging in gemeentelijke bijdrage</i>	€ -46.259	€ -103.617	€ -127.035	€ -109.570	€ -109.133
Procentuele verlaging tov begroting 2025	-1,5%	-3,2%	-3,8%	-3,2%	-3,1%

Mede door de structurele extra inkomsten, kunnen wij voldoen aan de gestelde financiële kaders zonder aantasting van onze wettelijke taken en met een beperkte impact op onze dienstverlening. Daarnaast wordt de gevraagde structurele verlaging al een jaar eerder gerealiseerd: in 2027 i.p.v. 2028. Ook in 2028 en 2029 wordt aan deze bezuiniging voldaan (3,8% in 2028 en 3,2% in 2029). Wij vertrouwen erop dat deze versnelde realisatie bij eventuele aanvullende bezuinigingen vanaf 2028 en verder, bovenop de reeds afgesproken opgave, in passende mate wordt meegewogen, zodat onze reeds geleverde inspanningen evenwichtig worden betrokken in de verdere besluitvorming.

De argumentatie voor deze ingezette lijn is dat door het structureel verhogen van de inkomsten wordt voldaan aan de financiële kaders zonder aantasting van wettelijke taken en met beperkte impact op de dienstverlening. Deze extra inkomsten zorgen in beperkte mate voor extra kosten, waardoor het netto de verlaging geeft in de bijdrage van de gemeenten. Verdere bezuinigingen zijn niet mogelijk zonder wettelijke taken te raken. Uit eerder uitgevoerd onderzoek blijkt dat 97–98% van de kosten naar wettelijke taken gaat en slechts 2–3% naar bovenwettelijke taken. Bezuinigingen op deze laatste categorie leveren weinig financieel voordeel op, maar leiden wel tot kwaliteitsverlies en minder subsidie-inkomsten.

Hieronder in kort de belangrijkste (structurele) aanpassingen in onze begroting en meerjarenraming:

- Een structurele verlaging van de energielasten met netto circa € 15.000¹ per jaar als gevolg van de realisatie van zonnepanelen en de verduurzaming van het klimaatsysteem voor de depots. Dit is een voorzichtige inschatting van de verwachte besparing in lasten omdat we

¹ Zijnde de netto verlaging in lasten na aftrek van gemaakte kosten hiervoor

enerzijds hier nog geen ervaringsgetallen hiervoor hebben. En aan de andere kant omdat de geopolitieke situatie een aanzienlijke invloed kan hebben op de hoogte van de energieprijzen, zoals we dit eerder hebben mogen ervaren. Dit zorgt voor een onzekerheidsfactor in de verwachte verlaging in lasten, waardoor we deze verlaging met enige voorzichtig begroten.

- Een structurele verhoging van de inkomsten ten opzichte van 2025 met een bedrag van circa € 80.000 per jaar voor aanvullende diensten aan onder andere het Waterschap Rivierenland en de GR-en uit de regio.
- Een tijdelijke verhoging van inkomsten voor de komende twee tot drie jaar met € 20.000,- per jaar voor aanvullende diensten aan de gemeente Dordrecht in hun archiefbeheer.

2.3.2 Risico's in de begroting

Bij het opstellen van de begroting zijn enkele aannames en uitgangspunten gemaakt. Deze keuzes brengen bepaalde risico's met zich mee, die we niet onbenoemd willen laten. Hieronder worden de betreffende onderdelen, de bijbehorende risico's en de onderbouwing van de gemaakte keuzes toegelicht.

- **Personeelskosten**

De personele formatie en salariskosten voor de begroting 2027 zijn gebaseerd op de actuele formatie en personeelsplanning per maart 2026. De samenstelling van ons personeelsbestand betreft een mix van ervaren medewerkers en jonge talenten met groeipotentieel. Omwille van de financiële situatie van onze gemeenten en het beroep wat op ons is gedaan, hebben wij onze personele kosten zeer behoudend begroot en daarmee niet op de max van schaal. In reguliere zin is dit ook niet nodig. Echter kan dit, in deze uitdagende arbeidsmarkt met veel personeelsverloop, wel enige kwetsbaarheid met zich meebrengen bij het opvullen van vrijgekomen vacatures.

- **Energiekosten (onderdeel van huisvestingskosten)**

Jaarlijks wordt gas en elektra ingekocht door onze mede-gebouweigenaar Thius. Thius koopt energie groot in voor al haar panden en dit levert schaalvoordelen. Het RAR kan hier op meeliften omdat we gezamenlijk een energiecontract voor ons gebouw hebben. Het jaarlijks inkopen van energie blijft kwetsbaar en biedt geen garantie voor de prijsontwikkeling in het daaropvolgende jaar. Dit maakt het lastig om betrouwbare voorspellingen te doen. De uiteindelijke prijs is per jaar sterk afhankelijk van de actuele marktomstandigheden (vraag en aanbod), maar ook van geopolitieke ontwikkelingen, zoals we in 2023 hebben gezien en die in 2026 opnieuw actueel zijn.

Voor de begroting 2027 en de jaren daarna wordt daarom uitgegaan van de energieprijzen op het niveau van 2026, vermeerderd met een reguliere indexatie. Dit uitgangspunt brengt een zekere mate van risico met zich mee, maar op basis van de beschikbare informatie is een nauwkeurigere raming momenteel niet mogelijk.

- **Renteopbrengsten**

Sinds januari 2025 nemen we deel aan schatkistbankieren, waarbij rente wordt ontvangen over het depositosaldo. De renteopbrengst hangt af van het saldo en de rentestand. Hoewel deelname aan de schatkist meer stabiliteit en bescherming tegen negatieve rente zou bieden, heeft het ministerie van Financiën in 2025 voorstellen gedaan om de rentevergoeding te verlagen en het bodemtarief van 0% af te schaffen. Daardoor kunnen de renteopbrengsten tegenvallen en zelf negatief worden. Dit vormt een risico, omdat de werkelijke rentestand richting 2027 moeilijk te voorspellen is. In de begroting wordt daarom behoudend gerekend met 1,5% rente om mogelijke tegenvallers op te vangen.

2.3.3 Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de bijdrage per inwoner van de aangesloten gemeenten en de bijdrage van het Waterschap Rivierenland (dienstverleningsovereenkomst).

Gemeentelijke bijdragen

Voor het begrotingsjaar 2027 geldt de datum van 1 januari 2026 als peildatum voor het aantal inwoners. Het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten bedroeg op de peildatum 237.314 (begroting 2026: 236.569). Ten opzichte van het begrotingsjaar 2026 is het aantal inwoners met 0,31% gestegen.

De totale lasten voor de deelnemende gemeenten voor het jaar 2027 worden begroot op € 3.105.806,-.

Inwonersbijdrage 2027

De bijdrage voor de begroting 2027 bedraagt € 13,09 per inwoner.
(Lasten € 3.105.806: 237.314 inwoners = € 13,09 afgerond).

Ten opzichte van 2026 bedraagt de stijging 1,58 %, in 2026 was de bijdrage € 12,88. Deze stijging van € 0,21 per inwoner is volledig het gevolg van de indexaties in kostenbudgetten. De doorgevoerde indexatie en stijging in lonen ligt gemiddeld hoger dan de stijging in de bijdrage per inwoner. Dit komt doordat we in de begroting hebben gekeken naar mogelijkheden om de lasten zo laag mogelijk te houden door het genereren van extra inkomsten, zonder dat dit onevenredige afbreuk zal doen aan de kwaliteit van onze dienstverlening.

Hieronder het overzicht van de bijdrage per gemeente op basis van het aantal inwoners.

Gemeente	Inwonersaantal 1-1-2026	Inwoner- bijdrage 2027
Buren	28.095	€ 367.688
Culemborg	30.413	€ 398.025
Maasdriel	26.225	€ 343.215
Neder-Betuwe	25.925	€ 339.289
Tiel	42.524	€ 556.526
West Betuwe	53.445	€ 699.452
Zaltbommel	30.687	€ 401.611
Totaal	237.314	€ 3.105.806

Meerjarenraming 2028-2030

De verwachte ontwikkeling voor de komende jaren van de totale lasten is, op basis van de huidige inzichten, hieronder opgenomen voor de jaren 2028-2030. Hiervoor wordt uitgegaan van een indexatie conform de septembercirculaire van 2025.

Lasten	2026	2027	2028	2029	2030
Te verdelen	€ 3.047.915	€ 3.105.806	€ 3.196.752	€ 3.318.469	€ 3.433.535

De meerjarenraming 2028-2030 laat de ontwikkeling zien in de totale lasten. Uitgaande van de inwonersaantallen per 1-1-2026 is hiermee tevens een raming af te geven van de verwachte bijdrage per inwoner vanaf 2028.

Inwonerbijdrage	2026	2027	2028	2029	2030
per inwoner	€ 12,88	€ 13,09	€ 13,47	€ 13,98	€ 14,47
stijging tov voorgaand jaar	3,15%	1,58%	2,93%	3,81%	3,47%

De stijging is het gevolg van indexaties in de kostenbudgetten en het mogelijk wegvallen van de tijdelijke verhoging van inkomsten vanaf 2029 voor aanvullende diensten aan de gemeente Dordrecht in het kader van hun archiefbeheer. Zoals eerder benoemd betreft dit, in tegenstelling tot de andere posten, geen structurele verhoging van inkomsten. Ondanks het mogelijke wegvallen hiervan wordt de gevraagde structurele besparing op de gemeentelijke bijdrage wel gehaald: 3,8% in 2028 en 3,2% in 2029, zoals beschreven op pagina 9 *Structurele besparing op gemeentelijke bijdrage*.

Dienstverleningsovereenkomst Waterschap Rivierenland (WSRL)

Met Waterschap Rivierenland is een dienstverleningsovereenkomst gesloten, waarin is vastgelegd dat het Regionaal Archief Rivierenland de archieven van de voormalige waterschappen beheert. In 2025 is de overeenkomst met het waterschap voor 10-jaar verlengt, met na deze 10 jaar een stilzwijgende jaarlijkse verlenging. De kosten voor advies, toezicht en conservering zijn niet in deze overeenkomst opgenomen in de prijs per strekkende meter, maar worden jaarlijks afzonderlijk met het waterschap afgerekend.

De totale vaste bijdrage voor het waterschap in 2027 bedraagt circa € 261.620,- en wordt per jaar bepaald aan de hand van het aantal strekkende meters archief. Daarnaast zal de bijdrage van het waterschap jaarlijks bestaan uit de op regie uitgevoerde werkzaamheden voor advies, toezicht en conservering.

Onvoorzien

De post onvoorziene uitgaven is voor 2027 geraamd op € 6.000,- (2026: € 6.200,-). Op basis van de ervaring in de afgelopen jaren wordt dit vooralsnog toereikend geacht voor het begrotingsjaar 2027.

2.3.4 Overzicht van de kosten van Overhead

Met ingang van 2019 is het taakveld Overhead² in de begroting een verplicht onderdeel en worden de kosten van Overhead afzonderlijk in het Programmaplan gepresenteerd. In de Notitie Verbonden Partijen van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt onder meer op de toepassing van overhead bij Gemeenschappelijke Regelingen ingegaan.

In de begroting is het taakveld Overhead opgenomen. Dit taakveld is nader onderverdeeld in:

- lasten gemeentelijke overheadfuncties (i.c. programma archiefbeleid);
- lasten 'eigen overhead' (personeelskosten directie, management en ondersteuning).

Taakveld overhead	2027	2028	2029	2030
Lasten gemeentelijke overhead functie	€ 3.296.282	€ 3.372.778	€ 3.468.686	€ 3.577.532
"Eigen overhead"	€ 342.410	€ 356.790	€ 372.850	€ 389.630
Totaal lasten	€ 3.638.692	€ 3.729.568	€ 3.841.536	€ 3.967.162
Bijdragen overhead	€ 3.564.806	€ 3.655.682	€ 3.767.649	€ 3.893.275
Totaal baten	€ 3.564.806	€ 3.655.682	€ 3.767.649	€ 3.893.275

2.3.5 Het bedrag van de Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 is de vennootschapsbelasting ook van toepassing voor decentrale overheden. Het RAR staat op het standpunt dat er geen VpB-plicht geldt voor het RAR. De belastingdienst geeft per brief, d.d. 4 juli 2019 aan dat het RAR niet belastingplichtig is voor de VpB. Voor de jaren 2016, 2017 en 2018 zal de belastingdienst geen aanslagen VpB opleggen. Vanaf het jaar 2019 e.v. wordt door het RAR geen uitnodiging tot het doen van aangifte VpB gedaan. Het is onze verwachting dat er in de nabije toekomst geen verandering zal zijn die wel leidt tot VpB-plicht voor het RAR.

Indien er onverhoopt wel belastingplicht volgt, vloeien hieruit geen nadelige financiële consequenties voor het RAR voort, aangezien er bij eventuele belaste activiteiten geen winstpotentie is. In de begroting en meerjarenraming is daarom een nihil-post inzake de vennootschapsbelasting opgenomen.

2.3.6 Overige toelichting

RAR is voor de gemeenten een Verbonden Partij

Voor de gemeente is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft een Verbonden Partij. Het RAR is voor de gemeenten een Verbonden Partij. In bijlage 3 is een format opgenomen, dat door de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten kan worden gebruikt voor het opstellen van hun eigen begroting.

Beleidsindicatoren en effecten van de betrokkenheid van de Verbonden Partij

In artikel 8b van het Besluit Begroting en Verantwoording staat dat het programma de volgende aspecten moeten bevatten:

- a) de doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, ten minste moeten worden toegelicht aan de hand van de bij ministeriele regeling vastgestelde beleidsindicatoren;

² Elke GR is verplicht de baten en lasten te splitsen in de voorgeschreven taakvelden, in zowel de begroting als de jaarrekening. Art. 58a Wgr lid2 sub bepaalt dat de Informatie voor derden (IV-3) indeling en dus de taakveldindeling conform de gemeentelijke indeling geldt bij een gemeenschappelijke regeling van gemeente en provincie. Het overzicht van geraamde baten en lasten van de taakvelden is een verplichte paragraaf. Voor het RAR is het Overzicht van geraamde baten en lasten van het taakveld Overhead 0.4 verplicht.

Dit is niet van toepassing voor het RAR omdat er voor de maatschappelijke effecten van het RAR geen verplichte indicatoren zijn voorgeschreven.

- b) de wijze waarop men die effecten streeft te bereiken en de betrokkenheid hierbij van de Verbonden Partij.

Hiervoor wordt verwezen naar de eerdergenoemde doelstellingen en het beleidsplan van het RAR.

Overzicht van incidentele baten en lasten 2027-2030

Er zijn geen incidentele baten en lasten voorzien in de jaren 2027-2030, anders dan de reeds genoemde tijdelijke verhoging van inkomsten tot 2029 voor aanvullende diensten aan de gemeente Dordrecht in hun archiefbeheer. Zoals reeds benoemd is dit in tegenstelling tot de andere geen structurele inkomstverhoging.

Overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

Dit overzicht is terug te vinden in bijlage 2. Hierin zijn de onttrekkingen en toevoegingen aan de bestemmingsreserves opgenomen. Hieronder een korte toelichting per bestemmingsreserve:.

Bestemmingsreserve Egalisatie kapitaallasten WKO

Deze bestemmingsreserve dient ter egalisatie van de kapitaallasten van de WKO-installatie. Jaarlijks wordt € 16.086,- onttrokken om de kapitaallasten van de WKO te dekken.

Bestemmingsreserve Publicatiefonds

Deze bestemmingsreserve wordt gebruikt voor interne en externe publicaties die bijdragen aan de doelstellingen van de organisatie. Jaarlijks wordt € 2.500 aan de reserve toegevoegd en € 4.000 onttrokken voor publicatiekosten, afhankelijk van de projecten in dat jaar.

Bestemmingsreserve Digitalisering / Bedrijfsvoering

Deze bestemmingsreserve dekt investeringen en kosten in digitalisering, verbetering van de bedrijfsvoering en inhalen van achterstanden. Jaarlijks wordt € 40.000 onttrokken, afhankelijk van beschikbaarheid van externe specialisten en interne capaciteit, waardoor projecten eventueel kunnen worden uitgesteld.

Bestemmingsreserve E-depot

Deze bestemmingsreserve dekt investeringen en kosten die samenhangen met de inrichting, het beheer en de doorontwikkeling van het e-depot. Jaarlijks wordt € 10.000 onttrokken, afhankelijk van beschikbaarheid van externe specialisten en interne capaciteit, waardoor projecten eventueel kunnen worden uitgesteld.

Bestemmingsreserve Website

Deze bestemmingsreserve dekt investeringen en kosten voor vernieuwing, ontwikkeling, beheer en onderhoud van de website. Jaarlijks wordt € 6.300 onttrokken om de gemaakte kosten te financieren.

3 Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) stelt regels aan welke paragrafen er in de begroting moeten zijn en wat daarin aan de orde komt.

De paragrafen in de begroting geven een dwarsdoorsnede van een aantal aspecten. Ze gaan over onderwerpen die in de gehele begroting terug te vinden zijn en waaraan politieke of financiële risico's verbonden zijn. De paragrafen geven het Algemeen Bestuur en de raden van de deelnemende gemeenten op een andere manier dan het begrotingsprogramma inzicht in de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling RAR.

In deze programmabegroting zijn de volgende paragrafen opgenomen:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.1.1 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- a) de **benodigde** weerstandscapaciteit, zijnde alle risico's waarvoor geen directe maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie en
- b) de **beschikbare** weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.

De doelen van het RAR, met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicobeheersing, zijn als volgt geformuleerd:

- we zorgen voor een solide financieel beleid met een transparant inzicht in de kosten en geldstromen;
- we zorgen voor een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming;
- onze planning- en control cyclus is zo ingericht dat het DB en het AB de sturings- en verantwoordingsinformatie krijgen die ze nodig hebben.

Het RAR hanteert de volgende uitgangspunten voor het risicomanagement:

- het RAR wil de continuïteit van de organisatiedoelen waarborgen en de vermogenspositie beschermen;
- het RAR wil actief haar risico's beheersen en kunnen opvangen en wil voorkomen dat incidentele tegenvallende financiële resultaten verhaald moeten worden op de gemeenten;
- tegelijkertijd streeft het RAR naar het zo laag mogelijk houden van de algemene reserve.

In 2023 zijn aan de hand van een uitgebreide risicosessie actuele risico's voor het RAR geïdentificeerd en is het rapport Risicomanagement & Weerstandsvermogen uit 2020 onder de loop genomen. De uitkomsten uit deze sessies zijn vastgelegd in de Beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2024 – 2028, van datum 24-11-2023. In de bijlage is deze nota toegevoegd. Hieronder treft u een samenvatting van de uitkomsten uit deze nota. De inhoudelijke toelichting op de risico's is te vinden in de beleidsnota in de bijlage 4.

Het weerstandsvermogen wordt berekend door de uitkomst van de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de uitkomst van de benodigde weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit (middelen)}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit (risico's)}}$$

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, is vastgesteld welke ratio het RAR nastreeft. Hiertoe is gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel.

Ratio weerstandsvermogen	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De geldende ratio van het weerstandsvermogen is door het Algemeen Bestuur van het RAR in 2014 vastgesteld op minimaal 1. Het RAR streeft zodoende naar een weerstandsvermogen welke minimaal **voldoende** is.

Benodigd weerstandscapaciteit (risico's)

Hieronder de identificeerde risico's met de omvang van hun capaciteit op basis van het restrisico en kansberekening.

Risico	Kans	Verwachtingswaarde	Capaciteit
Politiek bestuurlijk en maatschappelijk Uittreding van een deelnemer of beëindiging van een overeenkomst	0,2	€ 250.000	€ 50.000
Organisatorisch Afhankelijkheid specialistische leveranciers	0,2	€ 250.000	€ 50.000
Organisatorisch Calamiteiten met schade aan gebouw en archief	0,2	€ 250.000	€ 50.000
Organisatorisch Cybercriminaliteit	0,4	€ 100.000	€ 40.000
Juridisch Naleven van de wet- en regelgeving	0,2	€ 50.000	€ 10.000
Totaal aan risico's			€ 200.000

Beschikbaar weerstandscapaciteit (middelen)

Hieronder de stand van de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken. Hierin dient de algemene reserve (ofwel weerstandsvermogen) als buffer ter afdekking van risico's en om incidentele tegenvallers op te vangen. De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan een bepaalde bestemming (doelstelling) is gegeven en derhalve voor het realiseren van die doelstelling geoormerkt is. Hierin is een onderscheid tussen beklemden en de niet-beklemden bestemmingsreserves. Waarbij de beklemden reserves geen onderdeel kunnen uitmaken van het beschikbare weerstandscapaciteit.

Reserves	Beschikbare weerstands-capaciteit				
	per 31-12-2026	per 31-12-2027	per 31-12-2028	per 31-12-2029	per 31-12-2030
Algemene reserve					
Reserve Weerstandsvermogen	€211.000	€211.000	€211.000	€211.000	€211.001
Bestemmingsreserves					
Reserve Egalisatie kapitaallasten WKO	€245.173	€229.087	€213.001	€196.914	€180.828
Reserve Publicatiefonds	€38.525	€37.025	€35.525	€34.025	€32.525
Reserve Digitalisering/ Bedrijfsvoering	€210.196	€170.196	€130.196	€90.196	€50.196
Reserve E-depot	€48.021	€38.021	€28.021	€18.021	€8.021
Reserve Website	€93.700	€87.400	€81.100	€74.800	€74.800
Totaal	€846.616	€772.730	€698.844	€624.957	€557.372

Sinds 2022 is de algemene reserve/het weerstandsvermogen voldoende toereikend om de volledige benodigde weerstandscapaciteit te dekken (ratio van 1,0). Mede hierom zijn sinds 2022 de bestemmingsreserves inzetbaar voor hun eigen bestemming.

Conclusie is dat voor de jaren 2027 tot en met 2030 het weerstandsvermogen minimaal **voldoende** is voor het opvangen van de risico's.

3.1.2 Kengetallen

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de volgende kengetallen in de begroting verplicht gesteld.

De kengetallen van het RAR staan in onderstaande tabel:

Kengetallen	R 2023	R 2024	R 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
1A Netto schuldquote	148	136	123	124	121	114	109	106
1B Netto schuldquote gecorr. alle verstrekte leningen	148	136	123	124	121	114	109	106
2 Solvabiliteitsratio	7,5	7,5	12,6	11,5	10,7	10,2	9,6	8,9
3 Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
4 Structurele exploitatieruimte	1,5%	0,7%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
5 Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Voor het RAR zijn inmiddels (meerjarige) ervaringscijfers beschikbaar. Zichtbaar is de dalende trend van de netto schuldquote van 148 in 2023 naar 106 in 2030. Dit is een positieve ontwikkeling, immers hoe lager dit kengetal des te minder is de afhankelijkheid van vreemd vermogen. De schuldquote geeft namelijk de mate aan waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. De solvabiliteitsratio laat een licht stijgende trend zien: van 7,5 in 2023 naar 8,9 in 2030. In dit kader is het van belang het eigen vermogen niet onder het niveau van het weerstandsvermogen te laten komen, om ook adequaat met risico's om te kunnen blijven gaan (zie ook de paragraaf over weerstandsvermogen).

De structurele exploitatieruimte geeft aan in hoeverre het RAR in staat is structureel de eigen lasten te dragen. Dit kengetal moet neutraal of positief zijn. Neutraal betekent dat de lasten en baten in de exploitatiebegroting met elkaar in evenwicht zijn. De trend laat zien dat er sprake is van een stabiele neutrale exploitatieruimte.

3.2 Kapitaalgoederen

De paragraaf kapitaalgoederen betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen en de benodigde investeringen in kapitaalgoederen voor de komende jaren. Voor het RAR betreft dit in elk geval het gebouw als ook de inventaris en de ICT-middelen die in eigendom zijn. Hierna in het kort per onderdeel de beleidskaders en de financiële consequenties welke zijn opgenomen in de begroting.

Gebouw en afschrijving

Het RAR is sinds 2012 eigenaar van haar deel van het gezamenlijk met Thius gerealiseerde pand. In de staat van activa zijn de investeringen van het gebouw en het terrein van het RAR opgenomen. Het betreft de investeringen nieuwbouw en de investering uitbreiding archiefdepot. De investeringen worden op basis van annuïteiten afgeschreven. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Onderhoud gebouw

Regulier en groot onderhoud gebeurt door de VvE op basis van het Meerjarenonderhoudsbegroting (MJOB) wat gezamenlijk binnen de VvE is opgesteld. Jaarlijks wordt door het RAR een bedrag betaald aan de VvE voor de uitvoering van het MJOB. In het MJOB is rekening gehouden met de inflatie middels de bouwkostenindex en heeft een looptijd van 30 jaar. De MJOB wordt tweejaarlijks geactualiseerd. Hierin worden uiteraard nieuwe technologische ontwikkelingen meegenomen.

Investeringsbedrijfsmiddelen

In de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 is rekening gehouden met de benodigde investeringen in bedrijfsmiddelen. Hierbij is onderscheid gemaakt in inventaris, ICT-middelen en vanaf 2026 ook de vernieuwing van de website. Voor deze bedrijfsmiddelen is een investeringsbegroting gemaakt voor de jaren 2024-2030. De investeringen zijn per jaar opgenomen in de staat van activa en worden op basis van lineaire afschrijving jaarlijks afgeschreven. Hierbij hanteren we afschrijftermijnen die passen bij de economische levensduur van het bedrijfsmiddel, waardoor de kosten zo evenredig mogelijk worden verdeeld over de gebruiksduur. Hieronder in het kort per onderdeel de begrotingsaspecten in de periode 2027 tot 2030.

Inventaris

De inventaris welke dateert uit 2012 is sinds 2022 volledig afgeschreven. En hoewel er vanaf 2023 in de begroting was voorzien in vervanging van deze inventaris, is er vooralsnog voor gekozen deze vervanging enige tijd uit te stellen en alleen daar waar nodig is vervanging uit te voeren. Zo zijn in 2024 de keukens en kantine ruimten te vervangen. En is er daarnaast voor de jaren 2027 tot 2030 investeringen opgenomen voor het vervangen van kantoormeubilair en voor de vervanging van de aandrijving depotkasten welke toe zijn aan vervanging. Deze investeringen (in totaal over 4 jaar ca. € 350.000,-) worden na aanschaf op de balans voorzien als activa en zijn als jaarlijkse afschrijvingen in de exploitatiebegroting opgenomen. De afschrijvingen zijn opgenomen onder huisvestingskosten.

ICT-middelen

In de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 is rekening gehouden met de benodigde ICT-investeringen. Dit zijn investeringen zoals de periodiek terugkerende vervanging en benodigde vernieuwing van aanwezige ICT apparatuur en infrastructuur. Deze investeringen (in totaal over 4 jaar ca. € 150.000,-) worden na aanschaf op de balans voorzien als activa en zijn als jaarlijkse afschrijvingen in de exploitatiebegroting opgenomen. De afschrijvingen zijn opgenomen onder automatiseringskosten.

Website

Ook de website is een onlosmakelijk deel van de dienstverleningstaken van het RAR. In het jaar 2026 is een vernieuwing van de website gepland. Deze investering (circa € 50.000,-) wordt op de balans voorzien als activa en zijn als jaarlijkse afschrijvingen in de exploitatiebegroting opgenomen. Hiervoor is een bestemmingsreserve gerealiseerd waar de komende jaren de afschrijvingslasten uit onttrokken kunnen worden. Waardoor de afschrijvingskosten niet op de exploitatie drukken.

3.3 Financiering

In de paragraaf financiering komen zoals, de naam al aangeeft, de aspecten rond de financiering aan de orde. In dit kader is het verplicht om onder meer te voldoen aan de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO).

Geldleningen

De geldmiddelen bestaan uit middelen in de rekening-courant en de corresponderende deposito-rekeningen. In 2008 zijn twee vaste geldleningen voor de toenmalige nieuwbouw afgesloten en deze zijn in 2009 opgenomen. Omdat de investeringskosten voor de nieuwbouw lager uit zijn gevallen, is de depotuitbreiding met een deel van de overblijvende financiële middelen gefinancierd.

Rentelasten, renteresultaat en toerekening van rente

De aan het programma toe te rekenen rente wordt bepaald door de externe rente die bestaat uit de rente die wordt betaald over afgesloten leningen. Beide leningen zijn annuïteitenleningen met een vaste rente gedurende de gehele looptijd.

Lening A heeft een hoofdsom van € 2 miljoen en een looptijd van 20 jaar. De rente is gedurende de gehele looptijd 4,73%. Lening B heeft een hoofdsom van € 8 miljoen en een looptijd van 40 jaar. De rente is gedurende de gehele looptijd 4,78%. In de toerekening van rente aan de investeringen wordt uitgegaan van 4,75%.

Schatkistbankieren, renteopbrengsten

Sinds januari 2025 nemen we deel aan schatkistbankieren, waarbij rente wordt ontvangen over het depositosaldo. De renteopbrengst hangt af van het saldo en de rentestand. Naast het voldoen aan de regelgeving (FIDO) zou onze deelname meer stabiliteit en bescherming bieden tegen negatieve rente. Het ministerie van Financiën heeft in 2025 voorstellen gedaan om de rentevergoeding te verlagen en het bodemtarief van 0% af te schaffen, waardoor negatieve rente kan ontstaan. Dit vormt een risico, omdat de werkelijke rentestand richting 2027 moeilijk te voorspellen is. In de begroting wordt daarom voorzichtig gerekend met 1,5% rente om mogelijke tegenvallers op te vangen.

Kapitaallasten

De looptijd en de aflossing van de beide leningen lopen gelijk aan de kapitaallastberekening voor de investering van de nieuwbouw.

Garantstelling deelnemende gemeenten aan BNG

De deelnemende gemeenten staan op basis van artikel 8.e van de Financiële verordening Regionaal Archief Rivierland 2025 voor de geldleningen garant bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Berekening van het EMU³ -saldo

Berekening EMU saldo	2026	2027	2028	2029	2030
Exploitatie saldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, art 17c)	-€ 62.500	-€ 73.886	-€ 73.886	-€ 73.886	-€ 73.886
Afschrijvingen ten laste van exploitatie	€ 221.917	€ 230.641	€ 246.651	€ 252.127	€ 261.337
Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-€ 105.200	-€ 125.300	-€ 21.000	-€ 119.500	-€ 228.200
Mutaties voorzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Berekend EMU saldo	€ 54.217	€ 31.455	€ 151.765	€ 58.741	-€ 40.749

Financieringspositie

Financieringsbehoefte	2026	2027	2028	2029	2030
A. Investerings netto	€ 105.200	€ 125.300	€ 21.000	€ 119.500	€ 228.200
B. Afschrijvingen -/-	€ 221.917	€ 230.641	€ 246.651	€ 252.127	€ 261.337
C. Aflossingen leningen	€ 284.051	€ 297.805	€ 341.587	€ 249.228	€ 181.367
Nieuw op te nemen leningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Vaste schuld 31-12	€ 6.542.490	€ 6.244.685	€ 5.903.098	€ 5.653.870	€ 5.472.503

Kasgeldlimiet

Het kasgeldlimiet wordt berekend op basis van 8,5% van het begrotingstotaal. De ontwikkeling van de kasgeldlimiet voor de komende jaren is als volgt:

Berekening kasgeld	2026	2027	2027	2028	2030
Totale lasten c.q. begrotingstotaal	€ 3.555.581	€ 3.638.692	€ 3.729.568	€ 3.841.536	€ 3.967.162
Percentage regeling	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
Kasgeldlimiet	€ 291.558	€ 298.373	€ 305.825	€ 315.006	€ 325.307

Het RAR zal, gelet op liquiditeitspositie, geen gebruik hoeven te maken van het kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Om de (rente) risico's op de leningenportefeuille te beheren, is de renterisiconorm van toepassing. Deze norm heeft als uitgangspunt dat de aflossingen en/of renteherziening in enig jaar nooit meer mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Deze norm is gebaseerd op de Wet Financiering Decentrale Overheden. In de tabel is onder regel 5a te zien dat het RAR voor de jaren 2027-2030 ruimschoots binnen de gestelde norm blijft.

Berekening renterisiconorm	2026	2027	2027	2028	2030
4 Totale lasten	€ 3.555.581	€ 3.638.692	€ 3.729.568	€ 3.841.536	€ 3.967.162
4b Norm	€ 0	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm	€ 711.116	€ 727.738	€ 745.914	€ 768.307	€ 793.432

³ EMU saldo is het financieringssaldo minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking, uitgedrukt in geld, van een overheid die lid is van de Europese Monetaire Unie (EMU).

Renterisico	2026	2027	2027	2028	2030
1 Renteherzieningen op vaste schuld	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2 Aflossingen	€ 284.051	€ 297.805	€ 341.587	€ 249.228	€ 181.367
3 Renterisico (1+2)	€ 284.051	€ 297.805	€ 341.587	€ 249.228	€ 181.367
4 Renterisiconorm	€ 711.116	€ 727.738	€ 745.914	€ 768.307	€ 793.432
5a Ruimte onder renterisiconorm (4<3)	€ 427.066	€ 429.933	€ 404.327	€ 519.079	€ 612.066
5b Overschrijding renterisiconorm (3>4)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

3.4 Bedrijfsvoering

Uitgangspunt formatie en personeelskosten

De personele formatie en salariskosten voor de begroting 2027 zijn gebaseerd op de actuele formatie en personeelsplanning per maart 2026. De samenstelling van ons personeelsbestand betreft een mix van ervaren medewerkers en jonge talenten met groeipotentieel. Omwille van de financiële situatie van onze gemeenten en het beroep wat op ons is gedaan, hebben wij onze personele kosten zeer behoudend begroot en daarmee niet op de max van schaal. In reguliere zin is dit ook niet nodig. Echter kan dit, in deze uitdagende arbeidsmarkt met veel personeelsverloop, wel enige kwetsbaarheid met zich meebrengen bij het opvullen van vrijgekomen vacatures.

Sinds meerdere jaren maakt het RAR gebruik van de diensten van de Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BvoWB) inzake de personeels- en salarisadministratie via een dienstverlenings-overeenkomst.

Ontwikkelingen formatie en personeelskosten

De formatie op 01-03-2026 is 24,28 fte. Voor de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 is een beperkte groei voorzien als gevolg van aanvullende inkomsten. De verwachte ontwikkeling van de formatie is als volgt:

Functie	2026	2027	2028	2029	2030
Directeur/streekarchivaris	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Adjunct-directeur	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Ondersteuning	0,56	0,56	0,56	0,56	0,56
Medewerkers	21,72	22,89	22,89	22,89	22,89
Totaal	24,28	25,45	25,45	25,45	25,45

Ziektevervanging

Verzuim wordt in eerste instantie opgevangen in de eigen organisatie. In de begroting 2027 is voor een bedrag van € 29.500,- rekening gehouden met vervanging wegens ziekte (1,5% van de loonsom).

Inhuur tijdelijk personeel

Inhuur van tijdelijk personeel vindt deels plaats binnen het bestaande loonkostenbudget uit de vrijval van personeelskosten van niet of niet direct ingevulde vacatures. Daarnaast is in de begroting 2027 voor de inhuur van tijdelijk personeel een bedrag van € 36.700,- opgenomen.

Werkzaam

Voor 2027 zijn de kosten in de begroting opgenomen voor de inhuur via Werkzaam van 1,5 fte.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Het RAR dient vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Onder arbeidsrechtelijke verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Het BBV schrijft voor dat jaarlijkse arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie moeten lopen. Als de verplichtingen niet van een vergelijkbaar volume zijn, dan moet hiervoor een voorziening worden getroffen.

Sinds 2023 is het conform de BBV verplicht een voorziening te vormen voor spaarverlof en het deel bovenwettelijk verlof dat niet jaarlijks van gelijke omvang is. Bij het RAR is daar sinds 2025 sprake van. Met als gevolg dat we per 2025 een voorziening hebben getroffen voor (overmatig) bovenwettelijk verlof en IKB-verlof. De omvang van deze voorziening is anno 2025 € 51.706,- en bestaat uit verloftegoeden van ons huidig personeelsbestand. Deze is in de balans opgenomen onder de post overlopende passiva en jaarlijks zal de omvang van deze voorziening worden bepaald. In de begroting gaan is het uitgangspunten dat deze in omvang gelijk zal blijven, daar hier op voorhand geen goede inschatting op te maken is.

Financiële begroting

In dit deel:

- Het overzicht van baten en lasten en de toelichting
- De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

4 Financiële begroting

4.1 Overzicht van de baten en lasten en de toelichting

Omschrijving programma	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Archiefbeleid															
Programma Archiefbeleid	€ 459.928	€ 106.100	-€ 353.828	€ 505.280	€ 150.840	-€ 354.440	€ 496.190	€ 119.820	-€ 376.370	€ 508.080	€ 103.710	-€ 404.370	€ 520.400	€ 107.760	-€ 412.640
Personeelskosten - programma	€ 1.599.428	€ 0	-€ 1.599.428	€ 1.656.180	€ 0	-€ 1.656.180	€ 1.725.740	€ 0	-€ 1.725.740	€ 1.803.400	€ 0	-€ 1.803.400	€ 1.884.550	€ 0	-€ 1.884.550
Overige personeelskosten	€ 63.500	€ 0	-€ 63.500	€ 65.520	€ 0	-€ 65.520	€ 66.950	€ 0	-€ 66.950	€ 68.470	€ 0	-€ 68.470	€ 70.040	€ 0	-€ 70.040
Huisvestingskosten	€ 883.966	€ 18.786	-€ 865.180	€ 846.162	€ 2.760	-€ 843.402	€ 845.828	€ 2.820	-€ 843.008	€ 848.926	€ 2.880	-€ 846.046	€ 867.542	€ 2.950	-€ 864.592
Organisatie, beheer & administratie	€ 61.610	€ 0	-€ 61.610	€ 63.820	€ 0	-€ 63.820	€ 65.600	€ 0	-€ 65.600	€ 67.530	€ 0	-€ 67.530	€ 69.540	€ 0	-€ 69.540
Automatiseringskosten	€ 151.310	€ 19.920	-€ 131.390	€ 150.040	€ 0	-€ 150.040	€ 163.120	€ 0	-€ 163.120	€ 162.850	€ 0	-€ 162.850	€ 155.950	€ 0	-€ 155.950
Rente- en financiering	€ 1.030	€ 38.740	€ 37.710	€ 3.280	€ 37.500	€ 34.220	€ 3.350	€ 37.500	€ 34.150	€ 3.430	€ 37.500	€ 34.070	€ 3.510	€ 37.500	€ 33.990
Totaal programma's	€ 3.220.773	€ 183.546	-€ 3.037.226	€ 3.290.282	€ 191.100	-€ 3.099.182	€ 3.366.778	€ 160.140	-€ 3.206.638	€ 3.462.686	€ 144.090	-€ 3.318.596	€ 3.571.532	€ 148.210	-€ 3.423.322
Algemene dekkingsmiddelen	€ 0	€ 3.309.535	€ 3.309.535	€ 0	€ 3.373.706	€ 3.373.706	€ 0	€ 3.495.542	€ 3.495.542	€ 0	€ 3.623.559	€ 3.623.559	€ 0	€ 3.745.065	€ 3.745.065
Overhead															
Personeelskosten - overhead	€ 328.609	€ 0	-€ 328.609	€ 342.410	€ 0	-€ 342.410	€ 356.790	€ 0	-€ 356.790	€ 372.850	€ 0	-€ 372.850	€ 389.630	€ 0	-€ 389.630
Heffing VPB	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onvoorzien	€ 6.200	€ 0	-€ 6.200	€ 6.000	€ 0	-€ 6.000	€ 6.000	€ 0	-€ 6.000	€ 6.000	€ 0	-€ 6.000	€ 6.000	€ 0	-€ 6.000
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	€ 3.555.581	€ 3.493.081	-€ 62.500	€ 3.638.692	€ 3.564.806	-€ 73.886	€ 3.729.568	€ 3.655.682	-€ 73.886	€ 3.841.536	€ 3.767.649	-€ 73.886	€ 3.967.162	€ 3.893.275	-€ 73.886
Toevoeging/onttrekking aan reserves:	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Reserve Egalisatie kapitaallasten WKO	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 16.086	€ 16.086	€ 0	€ 16.086	€ 16.086	€ 0	€ 16.086	€ 16.086	€ 0	€ 16.086	€ 16.086
Reserve Digitalisering/Bedrijfsvoering	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 0	€ 10.000	€ 10.000
Reserve E-depot	€ 0	€ 40.000	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 40.000
Reserve Website	€ 0	€ 12.500	€ 12.500	€ 0	€ 6.300	€ 6.300	€ 0	€ 6.300	€ 6.300	€ 0	€ 6.300	€ 6.300	€ 0	€ 6.300	€ 6.300
Reserve Publicatiefonds	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.500	€ 4.000	€ 1.500	€ 2.500	€ 4.000	€ 1.500	€ 2.500	€ 4.000	€ 1.500	€ 2.500	€ 4.000	€ 1.500
Subtotaal mutaties reserves	€ 0	€ 62.500	€ 62.500	€ 2.500	€ 76.386	€ 73.886	€ 2.500	€ 76.386	€ 73.886	€ 2.500	€ 76.386	€ 73.886	€ 2.500	€ 76.386	€ 73.886
Geraamde resultaat			€ 0			€ 0			€ 0			€ 0			€ 0
(In de saldokolommen geldt: - = nadelig en + = voordelig)															

4.2 Uiteenzetting financiële positie en de toelichting

De uiteenzetting van de financiële positie bevat informatie over de balansposten in de begroting. Deze uiteenzetting moet op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording de volgende onderdelen bevatten:

- a. een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in het programma is opgenomen;
- b. een geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar, die ten minste de posten bevat om een het EMU-saldo te kunnen berekenen;
- c. het EMU-saldo over het vorig begrotingsjaar en de berekening van het geraamde bedrag over het begrotingsjaar alsmede het jaar volgend op het begrotingsjaar.

Afzonderlijke aandacht wordt ten minste besteed aan:

- d. de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- e. de investeringen, onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut;
- f. de financiering;
- g. de stand en het verloop van de reserves;
- h. de stand en het verloop van de voorzieningen.

Ad a. Bestaande en nieuwe beleid

In de begroting 2027 is geen nieuw beleid opgenomen. De toelichting hierop is opgenomen in Hoofdstuk 1, programma archiefbeleid.

Ad b. en c. Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Deze balans is opgenomen in bijlage 1.

Ad d. Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Deze informatie is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Ad e. Investeringen

In de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2027-2030 zijn investeringen opgenomen met betrekking tot ICT, website en inventaris. Deze informatie is opgenomen in de paragraaf 3.2 Kapitaalgoederen.

Ad f. Financiering

Deze informatie is opgenomen in de paragraaf financiering.

Ad g. en h. Reserves en voorzieningen

Het overzicht van reserves en voorzieningen voor de jaren 2027-2030 is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Geprognosticeerde begin- en eindbalans 2025-2030

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
ACTIVA						
Materiele vaste activa						
Gebouwen	4.376.021	4.203.611	4.027.578	3.851.108	3.666.256	3.472.624
Gronden	738.243	738.243	738.243	738.243	738.243	738.243
Inventaris	96.877	86.323	125.769	110.215	194.660	369.106
ICT	103.019	119.264	156.760	129.383	103.413	95.713
Website	-	50.000	43.750	37.500	31.250	25.000
	5.314.160	5.197.441	5.092.101	4.866.449	4.733.822	4.700.685
Vlottende activa						
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar						
Schatkistbankieren	2.662.811	2.334.007	2.110.315	1.920.493	1.730.006	1.514.190
Debiteuren	28.836	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Belastingen en premies sociale verzekeringen	-	-	-	-	-	-
	2.691.647	2.364.007	2.140.315	1.950.493	1.760.006	1.544.189
Liquide middelen	155	155	-	-	-	-
Overlopende activa	42.180	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal activa	8.048.142	7.576.603	7.247.415	6.831.942	6.508.828	6.259.874
PASSIVA						
Eigen Vermogen						
Algemene reserve	211.000	211.000	211.000	211.000	211.000	211.000
Bestemmingsreserves	736.639	663.113	561.730	487.844	413.957	346.371
Resultaat boekjaar	65.177	-	-	-	-	-
	1.012.816	874.113	772.730	698.844	624.958	557.371
Vreemd vermogen	-	-	-	-	-	-
Langlopende schulden	6.542.490	6.244.685	5.903.098	€ 5.653.870	€ 5.472.503	€ 5.282.310
Kortlopende schulden						
Aflossingsverplichtingen langlopende schulden	284.050	297.805	341.587	249.228	181.367	190.193
Crediteuren	24.205	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Belastingen en premies sociale verzekeringen	84.320	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
	392.575	447.805	491.587	399.228	331.367	340.193
Overlopende passiva	100.261	10.000	80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
Totaal passiva	8.048.142	7.576.603	7.247.415	6.831.942	6.508.828	6.259.874

Bijlage 2: Overzicht van reserves en voorzieningen 2025-2030

	Stand 31-12-2025	Mutaties 2026	Stand 31-12-2026	Mutaties 2027	Stand 31-12-2027	Mutaties 2028	Stand 31-12-2028	Mutaties 2029	Stand 31-12-2029	Mutaties 2030	Stand 31-12-2030
Voorziening/vreemd vermogen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal voorzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Reserves/eigen vermogen											
Reserve Weerstandsvermogen	€ 211.000	€ 0	€ 211.000	€ 0	€ 211.000	€ 0	€ 211.000	€ 0	€ 211.000	€ 0	€ 211.000
Reserve Egalisatie kapitaallasten WKO	€ 261.260	-€ 16.086	€ 245.173	-€ 16.086	€ 229.087	-€ 16.086	€ 213.001	-€ 16.086	€ 196.914	-€ 16.086	€ 180.828
Reserve Publicatiefonds	€ 40.025	-€ 1.500	€ 38.525	-€ 1.500	€ 37.025	-€ 1.500	€ 35.525	-€ 1.500	€ 34.025	-€ 1.500	€ 32.525
Reserve Digitalisering/ Bedrijfsvoering	€ 250.196	-€ 40.000	€ 210.196	-€ 40.000	€ 170.196	-€ 40.000	€ 130.196	-€ 40.000	€ 90.196	-€ 40.000	€ 50.196
Reserve E-depot	€ 58.021	-€ 10.000	€ 48.021	-€ 10.000	€ 38.021	-€ 10.000	€ 28.021	-€ 10.000	€ 18.021	-€ 10.000	€ 8.021
Reserve Website	€ 100.000	-€ 6.300	€ 93.700	-€ 6.300	€ 87.400	-€ 6.300	€ 81.100	-€ 6.300	€ 74.800	€ 0	€ 74.800
Reserve Metamorfoze	€ 27.496	€ 0	€ 27.496	-€ 27.496	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Reserve Dak reparatie	€ 0										
Totaal reserve	€ 947.999	-€ 73.886	€ 874.113	-€ 101.383	€ 772.730	-€ 73.886	€ 698.844	-€ 73.886	€ 624.958	-€ 67.586	€ 557.371

Bijlage 3: Format voor de begroting van de deelnemende gemeenten

Informatie voor deelnemende gemeenten over de effecten en de betrokkenheid hierbij van de gemeenschappelijke regeling RAR.

1. Naam	Regionaal Archief Rivierenland
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
3. Adres en Vestigingsplaats	J.S. de Jongplein 3, Tiel
4. Doelstelling en openbaar belang	Het Regionaal Archief heeft tot doel het binnen het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis en vervult daartoe de volgende taken: a) de zorg voor en/of het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers; b) het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht; c) het beheer van in de archiefbewaarplaats uitgeplaatste archiefbescheiden van de deelnemers (indien van toepassing); d) de zorg voor en het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van instanties die niet bestuurlijk in de regeling participeren en waaraan op contractbasis diensten worden verleend, en e) het stimuleren van de lokale en de regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie relevant bronnenmateriaal op het gebied van de lokale- en regionale geschiedenis.
5. Relatie met taakveld overhead	De bijdrage aan het RAR is voor de gemeenten een last die verantwoord wordt op Taakveld 0.4 Overhead (zie paragraaf 2.3.2 Overzicht van de kosten van Overhead).
6. Deelnemende gemeenten	Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel.
7. Bestuurlijk belang	De deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen en het Dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Archief Rivierenland. Daarnaast zijn raadsleden betrokken bij de AB-vergaderingen via een BOV-constructie (beeldvormende en oordeelsvormende vergadering).
8. Financieel belang	Het aan het RAR ter beschikking gesteld bedrag is niet verhaalbaar als het RAR failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
9. Eigen Vermogen	Eigen Vermogen per 31-12-2025 : Reserves € 947.639 en een batig saldo € 65.177
10. Vreemd Vermogen	Vreemd Vermogen per 31-12-2025: € 7.035.326
11. Gemeentelijke bijdrage	Voor 2027 is de totale gemeentelijke bijdrage begroot op € 3.105.806 (zie paragraaf 2.3.1 voor de verdeling over de deelnemende gemeenten).
12. Email	info@regionaalarchiefrivierenland.nl
13. Website	www.regionaalarchiefrivierenland.nl
14. Telefoon	Telefoon 0344 - 612 230
15. Risicoprofiel	Laag

Bijlage 4: Beleidsnotitie Risicomanagement en Weerstandsvermogen

**Beleidsnota risicomanagement en
weerstandsvermogen**
2024 - 2028

Auteurs	 en
Datum	24-11-2023
Ons kenmerk	1628-24248
Versiebeheer/status	Versie 1.0 ter bespreking in het DB 12 februari

Managementsamenvatting

Het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) is een gemeenschappelijke regeling waaraan zeven gemeenten in het westelijk Gelders rivierengebied deelnemen en dienstverleningsovereenkomsten heeft met Waterschap Rivierenland en andere gemeenschappelijke regelingen in de regio. Daarnaast doet het Regionaal Archief Rivierenland dienst als historisch informatie- en documentatiecentrum. Bij het realiseren van de doelen en het uitvoeren van haar taak horen kansen en bedreigingen. In het financieel beleid spelen risicomanagement en weerstandsvermogen dan ook een belangrijke rol. Risicomanagement is het geheel van activiteiten en maatregelen gericht op het expliciet en systematisch omgaan met en het beheersen van risico's. Weerstandsvermogen is een element in de financiële houdbaarheid van de begroting en de financiële positie van het Regionaal Archief Rivierenland. In het bijzonder geldt dat het weerstandsvermogen een rol speelt als middel om dreigende onverwachte financiële tegenvallers het hoofd te bieden.

Het risicomanagementbeleid bij het RAR heeft tot doel de continuïteit van de organisatiedoelen te waarborgen en de vermogenspositie beschermen. Het RAR wil actief haar risico's beheersen en kunnen opvangen en wil voorkomen dat incidentele tegenvallende financiële resultaten verhaald moeten worden op de gemeenten. Om dit doel te bereiken worden risico's periodiek geïnventariseerd en onderzocht hoe hier in de bedrijfsvoering op te anticiperen zodat er passende beheersmaatregelen genomen worden. Met de inzet van deze beheersmaatregelen blijft er nog altijd een financieel restrisico over. Op grond van wettelijke voorschriften is het RAR verplicht voorzieningen te vormen om dergelijke kwantificeerbare risico's op te vangen. De beschikbare weerstandscapaciteit van de organisatie zijn de aanwezige middelen om dergelijke restrisico's mee op te vangen. Indien deze in voldoende mate aanwezig zijn heeft het RAR mogelijkheid om ook in ongunstige tijden haar activiteiten te kunnen voortzetten. Deze notitie geeft inzicht in benodigde weerstandscapaciteit op basis van de risico's en zet dit af tegen het beschikbare weerstandscapaciteit in de periode 2024 tot en met 2028.

De conclusies uit deze periodieke inventarisatie van risico's en duiding van weerstandsvermogen zijn:

- Een groot deel van de geïdentificeerde risico's (9 van de 14 risico's) kunnen worden opgevangen in de bedrijfsvoering van de organisatie. Dit zijn veelal risico's die een structureel en/of verplicht karakter hebben en kunnen indien nodig tijdig opgenomen worden in de begrotingscyclus mochten deze zich aandienen;
- Voor de overige geïdentificeerde risico's (5 van de 14 risico's) geldt dat ze incidenteel van aard zijn en veelal om een directe oplossing, dan wel handeling vragen om de gevolgschade te minimaliseren. In eerste instantie dienen dergelijke risico's door het RAR zelf te worden beheerst met behulp van middelen uit de huidige begroting dan wel middels een daarvoor geëigende voorziening ofwel weerstandscapaciteit.
- De beschikbare weerstandscapaciteit over de jaren 2024 tot en met 2028 biedt, gezien de risico's, voldoende weerstandsvermogen.
- Het RAR zorgt middels haar (meerjaren)begroting ervoor dat de beschikbare weerstandscapaciteit niet onder de norm komt te liggen, welke is vastgesteld door het Algemeen Bestuur in 2014.
- Deze nota vraagt tot 2028 niet om een begrotingswijziging ten opzichte van de meerjarenbegroting 2025-2028.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	2
Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 Doelstellingen van deze nota	4
1.2 Totstandkoming van deze nota	4
1.3 Leeswijzer	5
2 Risicomanagement	6
2.1 Wat is risicomanagement?	6
2.2 Risicomanagementbeleid RAR	6
2.3 Risico's en beheersmaatregelen.....	7
2.4 Kwantificeren van risico's.....	8
3 Weerstandsvermogen	9
3.1 Benodigde weerstandscapaciteit	9
3.2 Beschikbare weerstandscapaciteit	9
3.3 Weerstandsvermogen: de ratio en systematiek	11
3.4 Conclusies voor inrichting van het weerstandsvermogen	12
Bijlage 1 : Risico's en beheersmaatregelen	13

1 Inleiding

Het Regionaal Archief Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling waaraan 7 gemeenten in het westelijk Gelders rivierengebied deelnemen: Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel en dienstverleningsovereenkomsten heeft met Waterschap Rivierenland en andere gemeenschappelijke regelingen in de regio. Daarnaast doet het Regionaal Archief Rivierenland dienst als historisch informatie- en documentatiecentrum. Basis van de regeling is de uitvoering van de Archiefwet waarin het beheer en de beschikbaarstelling van openbare archieven is geregeld. Het RAR heeft als taak deze te bewerken, beheren, bewaren en toegankelijk te maken en houden voor het publiek. Volgens de wet is het RAR ook belast met toezicht op de (nog) niet overgebrachte archieven.

Bij het realiseren van de doelen en het uitvoeren van onze taak horen kansen en bedreigingen. In het financieel beleid spelen risicomanagement en weerstandsvermogen dan ook een belangrijke rol. Risicomanagement is het geheel van activiteiten en maatregelen gericht op het expliciet en systematisch omgaan met en het beheersen van risico's. Weerstandsvermogen is een element in de financiële houdbaarheid van de begroting en de financiële positie van het Regionaal Archief Rivierenland. In het bijzonder geldt dat het weerstandsvermogen een rol speelt als middel om dreigende onverwachte financiële tegenvallers het hoofd te bieden.

1.1 Doelstellingen van deze nota

Deze nota heeft een aantal doelstellingen:

1. Stimuleren en vergroten risicobewustzijn.
Het actief uitvoeren van risicomanagementbeleid, draagt bij aan een vergroot risicobewustzijn van de organisatie. Bewust zijn van onzekerheden en het belang van de beheersing daarvan creëert een structuur van continue analyse, beoordeling en ordening.
2. Inzicht krijgen in de risico's en de eventuele mogelijkheden om deze te beheersen.
Dankzij risicomanagementbeleid worden de risico's inzichtelijk en vormt het de basis voor het beheersen van de risico's: welke risico's verzekeren we, dragen we zelf of stellen we andere beheersmaatregelen voor op?
3. Inzicht in de beschikbare middelen of wel de beschikbare weerstandscapaciteit om de gevolgschade van dergelijke risico's op te kunnen vangen. Alsmede een toets of er voldaan wordt aan de vastgestelde norm voor het benodigde weerstandsvermogen
4. Voldoen aan wettelijke verplichting (BBV).¹

Met deze notitie wordt mede invulling gegeven aan artikel 7, lid 1b van de Financiële verordening Regionaal Archief Rivierenland 2023. Hierin is bepaald dat het Dagelijks Bestuur zorg draagt voor het beheersen van de risico's die kunnen leiden tot financiële gevolgen. In het kader van artikel 10, lid 2 van de eerder genoemde verordening is in het proces tevens stilgestaan bij de frauderisico's en bij mogelijke maatregelen ter voorkoming ervan.

1.2 Totstandkoming van deze nota

Deze nota is tot stand gekomen op basis van de samenwerking met een externe adviseur op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen. Ten grondslag aan deze nota liggen de eerder geproduceerde notitie over *risicomanagement en weerstandsvermogen* bij het RAR uit 2014 en geüpdatet in 2017 en 2021. Eenzelfde methodiek is ook nu weer gehanteerd en de risico's uit

¹ Volgens het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de financiële verordening zijn gemeenten en gemeenschappelijke regelingen verplicht jaarlijks inzicht te geven in de risico's die zij lopen en dienen zij een toelichting te geven op het weerstandsvermogen in de jaarstukken.

deze notities zijn in de inventarisatie meegenomen als input. Het totaal aan actuele risico's is geïventariseerd in een risicosessie die werd gefaciliteerd door de externe adviseur waaraan een speciaal daarvoor samengesteld kernteam van medewerkers deelnam. Vooraf werd ieder van hen gevraagd aan te geven welke risico's zij zagen voor het RAR, in welke mate deze risico's worden beheerst en wat de eventuele financiële gevolgen zouden zijn. Daarbij is gekozen voor een zo ruim mogelijke indeling, teneinde de deelnemers uit te nodigen alle denkbare risico's voor het RAR in ogenschouw te nemen. In de risicosessie zijn vervolgens inzichten en opvattingen uitgewisseld, waarmee een gedeeld inzicht werd verkregen over de risico's van het RAR en over de vervolgstappen die nodig zijn voor verdere beheersing van de risico's. Aan de sessie werd ook deelgenomen door het lid van het Dagelijks Bestuur dat financiën als aandachtsgebied heeft. Zijn rol was die van klankbord voor de andere deelnemers.

De uitkomsten van de risicosessie zijn vervolgens vertaald naar kwantificeerbare risico's die als input hebben gediend voor het benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode voor risicomanagement uiteengezet, waarbij wordt ingegaan op risicomanagementbeleid, de geïdentificeerde risico's, de methodiek voor het kwantificeren en beheersen van de risico's. Hoofdstuk 3 gaat in op het weerstandsvermogen, hoe wordt dit berekend en welke hoogte van de weerstandsratio wordt nagestreefd? Ook wordt inzichtelijk gemaakt wat de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit is.

2 Risicomanagement

2.1 Wat is risicomanagement?

Risicomanagement is het periodiek inventariseren van risico's en de mogelijkheid om in de bedrijfsvoering hierop te anticiperen en passende beheersmaatregelen te nemen. Een risico is de kans dat een gebeurtenis zich voordoet. Het gaat dan om die risico's die een wezenlijk (negatief) effect hebben op de (continuïteit van de) bedrijfsvoering. Risicomanagement raakt zowel de financiële als de niet-financiële risico's. Het is geen exacte wetenschap. Wij willen benadrukken dat risico's niet altijd exact te kwantificeren zijn.

2.2 Risicomanagementbeleid RAR

Het risicomanagementbeleid is de basis voor het verankeren van risicomanagement in de organisatie en vormt het kader waarbinnen risicomanagement wordt uitgevoerd. Het beleid is gestoeld op de uitgangspunten van risicomanagement² en wordt periodiek vastgesteld. Elke vier jaar wordt het beleid ten aanzien van risicomanagement en weerstandsvermogen geëvalueerd en zo nodig herzien. Wanneer binnen deze vier jaar actuele ontwikkelingen ertoe leiden dat er behoefte is aan een eerdere herziening, wordt hierop geanticipeerd.

Primair uitgangspunt is dat de deelnemende gemeenten op grond van de gemeenschappelijke regeling uiteindelijk gezamenlijk aansprakelijk zijn voor de financiële resultaten van het RAR. Om de volgende redenen is er voor gekozen om voor het RAR een eigen beleidskaders voor risicomanagement te ontwikkelen en om binnen de gemeenschappelijke regeling financiële weerstand te bouwen:

- Om risico's actief te beheersen en het RAR ook zelf verantwoordelijkheid te laten nemen voor de bedrijfsvoering en de resultaten;
- Op grond van wettelijke voorschriften is het RAR verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en verliezen.

Het RAR hanteert de volgende uitgangspunten voor het risicomanagement:

- Het RAR wil de continuïteit van de organisatiedoelen waarborgen en de vermogenspositie beschermen;
- Het RAR wil actief haar risico's beheersen en kunnen opvangen en wil voorkomen dat incidenteel tegenvallende financiële resultaten verhaald moeten worden op de gemeenten.

² Denk hierbij aan het proces van identificeren van risico's het vaststellen van beheersmaatregelen en het kwantificeren van het restrisico, het uitvoeren van het plan en evalueren.

2.3 Risico's en beheersmaatregelen

In de risicosessie zijn de risico's geïnventariseerd vanuit een zo breed mogelijk aantal invalshoeken en risicocategorieën, te weten:

- Politiek bestuurlijk / maatschappelijk
- Organisatorisch
- Financieel
- Juridisch
- Personeel

Ook is gekeken naar beheersmaatregelen per risico en de mogelijke financiële schade mocht het risico zich voordoen. Het totaal overzicht aan geïdentificeerde risico's is opgenomen in bijlage 1. Totaal zijn er 14 risico's geïdentificeerd als mogelijk risico voor de bedrijfsvoering van het RAR.

De uitkomst van deze risicosessie kunnen als volgt worden samengevat:

- Een groot deel van de risico's (9 stuks) zijn ontwikkelingen van buitenaf die tijdig gesignaleerd kunnen worden en veelal ook een structureel en/of verplicht karakter hebben om hier als RAR op te anticiperen. Wat betekent dat dit tijdig opgenomen kan worden in de begrotingscyclus (P&C-Cyclus). De eventuele kosten hiervan hebben veelal een structurele doorwerking in de begrotingen voor komende jaren. Deze worden opgevangen door de deelnemende gemeenten. Van dergelijke risico's is het niet nodig om eventuele (incidentele) gevolgschade op te nemen in het benodigde weerstandscapaciteit (zie bijlage 1 voor de toelichting op deze 9 risico's).
- Het overige deel van de risico's (5 stuks) is niet op deze wijze op te vangen. Voor deze risico's geldt dat ze incidenteel van aard zijn en veelal om een directe oplossing, dan wel handeling vragen om de gevolgschade te minimaliseren. In eerste instantie dienen dergelijke risico's door het RAR zelf te worden beheerst met behulp van middelen uit de huidige begroting dan wel middels een daarvoor geëigende voorziening ofwel weerstandscapaciteit.

Hieronder is van deze 5 risico's die in eerste instantie door het RAR zelf moeten worden beheerst, aangegeven wat de kans van optreden is, alsmede een inschatting van de financiële gevolgen (range van minimaal tot maximaal), indien het risico zich daadwerkelijk voordoet (restrisico).

Risico	Kans	Financieel gevolg (inschatting restrisico)
Politiek bestuurlijk en maatschappelijk Uittreding van een deelnemer of beëindiging van een overeenkomst	Minder dan 1 maal per 5 jaar	€ 300.000 - € 500.000
Organisatorisch Afhankelijkheid specialistische leveranciers	Minder dan 1 maal per 5 jaar	€ 300.000 - € 500.000
Organisatorisch Calamiteiten met schade aan gebouw en archief	Minder dan 1 maal per 5 jaar	€ 300.000 - € 500.000
Organisatorisch Cybercriminaliteit	1 maal per 5 jaar	€ 50.000 - € 150.000
Juridisch Naleven van de wet- en regelgeving	Minder dan 1 maal per 5 jaar	€ 25.000 - € 75.000

Bij het bepalen van het financiële gevolg van het risico's wordt steeds uitgegaan van het restrisico, ofwel: het initiële risico minus de effecten van de beheersmaatregelen. Om tot een weloverwogen besluit te komen in beheersmaatregelen, is steeds de effectiviteit en proportionaliteit van de maatregel in overweging genomen. Zoals in hoeverre is het beïnvloedbaar? Zijn de maatregelen die hieruit voortvloeien ook daadwerkelijk uitvoerbaar en in verhouding tot het resultaat? Is het niet goedkoper om het risico te accepteren in plaats van premie te betalen aan de verzekeraar? Een uitgebreide omschrijving van de beheersmaatregelen per risico is te vinden in bijlage 1.

2.4 Kwantificeren van risico's

In deze paragraaf wordt besproken op welke wijze we de risico's omzetten in gekwantificeerde risico's die te samen de omvang van een weerstandscapaciteit bepalen als middel om dreigende onverwachte financiële tegenvallers het hoofd te kunnen bieden. Tijdens de kwantificering van de risico's wordt steeds uitgegaan van het restrisico, hierin zijn de effecten van de beheersingsstrategie reeds afgetrokken van het initiële risico dat wordt gelopen.

Zoals eerder aangegeven zijn risico's niet altijd exact te kwantificeren. Om deze reden worden de risico's gewaardeerd de hand van een wegingsmethodiek met een klasse voor kans en voor gevolg, zie de tabellen hieronder. Dit is een beproefde methodiek in risicomangement en geeft inzicht in een te reserveren capaciteit voor de risico's te samen.

Kans		
Klasse	Aantal keren	Kans
1	Minder dan 1 maal per 5 jaar	0,2
2	1 maal per 5 jaar	0,4
3	1 maal per 2 jaar	0,6
4	1 maal per jaar	0,8
5	Meerdere keren per jaar	1,0

Gevolg			
Klasse	Gevolg	Inschatting omvang restrisico	Verwachtingswaarde
1	Zeër klein gevolg	€ 1 – € 25.000	€ 15.000
2	Klein gevolg	€ 25.000 – € 75.000	€ 50.000
3	Gemiddeld gevolg	€ 75.000 – € 125.000	€ 100.000
4	Groot gevolg	€ 125.000 – € 175.000	€ 150.000
5	Zeër groot gevolg	> € 175.000	€ 250.000

Zoals blijkt uit de tabellen, worden er 5 kans- en 5 gevolgklassen gehanteerd. Om tot een inschatting van het risico te komen worden beide scores met elkaar vermenigvuldigd (kans x verwachtingswaarde).

Gekwantificeerde risico's.

Op basis van deze uitgangspunten komen we tot de volgende kwantificering van de risico's. Deze leveren samen een te reserveren capaciteit van € 200.000,-.

Risico	Kans	Verwachtingswaarde	Capaciteit
Politiek bestuurlijk en maatschappelijk Uittreding van een deelnemer of beëindiging van een overeenkomst	0,2	€ 250.000	€ 50.000
Organisatorisch Afhankelijkheid specialistische leveranciers	0,2	€ 250.000	€ 50.000
Organisatorisch Calamiteiten met schade aan gebouw en archief	0,2	€ 250.000	€ 50.000
Organisatorisch Cybercriminaliteit	0,4	€ 100.000	€ 40.000
Juridisch Naleven van de wet- en regelgeving	0,2	€ 50.000	€ 10.000
Totaal aan risico's			€ 200.000

3 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van het RAR geeft inzicht in hoeverre zij het vermogen heeft om ook in ongunstige tijden haar activiteiten te kunnen voortzetten. Om tot het weerstandsvermogen te komen dienen we zowel het **benodigde** weerstandscapaciteit (risico's) als de **beschikbare** weerstandscapaciteit (middelen) inzichtelijk te hebben. Hieruit valt meteen de sterke link met risicomanagement op te maken, want: welke ongunstige, financiële gevolgen riskeren wij als organisatie?

In dit hoofdstuk beschrijven we wat we verstaan onder de begrippen weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen, waarbij we tevens een overzicht geven van deze capaciteiten voor het RAR. Vervolgens wordt ingegaan op de hoogte van de ratio en hoe om te gaan met afwijkingen.

3.1 Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is het bedrag dat nodig is om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen. Met andere woorden, de financiële impacts van alle risico's te samen vormen het benodigde weerstandscapaciteit. Hieronder het overzicht van het benodigde weerstandsvermogen van het RAR (uit paragraaf 2.4).

Risico	Kans	Verwachtingswaarde	Capaciteit
Politiek bestuurlijk en maatschappelijk Uittreding van een deelnemer of beëindiging van een overeenkomst.	0,2	€ 250.000	€ 50.000
Organisatorisch Afhankelijkheid specialistische leveranciers	0,2	€ 250.000	€ 50.000
Organisatorisch Calamiteiten met schade aan gebouw en archief	0,2	€ 250.000	€ 50.000
Organisatorisch Cybercriminaliteit	0,4	€ 100.000	€ 40.000
Juridisch Naleven van de wet- en regelgeving	0,2	€ 50.000	€ 10.000
Totaal aan risico's			€ 200.000

3.2 Beschikbare weerstandscapaciteit

De middelen en mogelijkheden waarover het RAR beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, behelst de beschikbare weerstandscapaciteit. Het is een buffer die ervoor zorgt dat de organisatiedoelstellingen, het bestaande beleid en het voorzieningenniveau niet direct in gevaar komen wanneer risico's werkelijkheid worden.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat bij het RAR bestaan uit de volgende componenten:

1. Eigen vermogen in de vorm van reserves

In het eigen vermogen kent het RAR twee type reserves.

De eerste is de algemene reserve welke als buffer dient ter afdekking van risico's en om incidentele tegenvallers op te vangen (bij het RAR heet deze reserve dan ook 'Weerstandsvermogen').

De tweede is de bestemmingsreserves. Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan een bepaalde bestemming (doelstelling) is gegeven en derhalve voor het realiseren van die doelstelling geormerkt is. Binnen de bestemmingsreserves zijn er een tweetal categorieën te onderscheiden. De zogenaamde beklemd bestemmingsreserves en de niet-beklemd bestemmingsreserves.

Beklemde bestemmingsreserves

De bekleemde bestemmingsreserves zijn bestemmingsreserves waar als gevolg van eerder besluitvorming een harde claim op ligt en dus geen onderdeel vormen van de beschikbare weerstandscapaciteit. Reserves ter afdekking van de kapitaallasten van investeringen zoals bij de reserve 'Website' zijn voorbeelden hiervan.

Niet bekleemde bestemmingsreserves

De niet bekleemde bestemmingsreserves zijn bestemmingsreserves waar geen harde claim op ligt. Deze reserves vormen wel onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit. Voorbeelden van dergelijke reserves zijn de bestemmingsreserve als 'E-depot' en 'Digitalisering en bedrijfsvoering'. Deze reserves hebben uiteraard een doel, maar hier liggen nog geen concrete claims op.

2. Post voor onvoorzien in de begroting

De begroting van het RAR bevat een verplichte post voor onvoorziene lasten vanuit de verslaggevingsvoorschriften. Deze is jaarlijks ca. € 5.000 (op basis van de begroting 2022). De post onvoorzien heeft als doel onvoorziene uitgave op te vangen. Gezien de geringe omvang van deze post tellen we deze niet mee in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Voor de berekening van het weerstandscapaciteit wordt de algemene reserve en de niet bekleemde bestemmingsreserves meegeteld. Waarbij voor de niet bekleemde bestemmingsreserves geldt dat er in de begroting en meerjarenramingen voor komende jaren (2024 tot 2028) concrete plannen zijn die zorgen voor een claim op deze reserve. Dit zorgt ervoor dat deze bestemmingsreserves in de tijd in omvang zullen afnemen, en daarmee de weerstandscapaciteit zal verminderen. Onderstaand is de afname van deze reserves over de jaren 2024 – 2028 en het effect ervan op de beschikbare weerstandscapaciteit inzichtelijk gemaakt.

Reserves	Omvang reserve per 31-12-2023	Beschikbaar weerstands-capaciteit					
		per 31-12-2023	per 31-12-2024	per 31-12-2025	per 31-12-2026	per 31-12-2027	per 31-12-2028
Algemene reserve							
Reserve Weerstandvermogen	€ 211.000	€ 211.000	€ 211.000	€ 211.000	€ 211.000	€ 211.000	€ 211.000
Bestemmingsreserves							
Reserve E-depot	€ 58.021	€ 58.021	€ 48.021	€ 38.021	€ 28.021	€ 18.021	€ 8.021
Reserve Digitalisering/ Bedrijfsvoering	€ 200.848	€ 200.848	€ 160.848	€ 120.848	€ 80.848	€ 40.848	€ 848
Reserve Website (bekleemde reserve)	€ 100.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 569.869	€ 469.869	€ 419.869	€ 369.869	€ 319.869	€ 269.869	€ 219.869

3.3 Weerstandsvermogen: de ratio en systematiek

Wanneer zowel de benodigde- als de beschikbare weerstandscapaciteit in beeld is gebracht, kan men het weerstandsvermogen berekenen. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit (middelen)}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)}}$$

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen is vastgesteld welke ratio het RAR nastreeft. Hiertoe is gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel.

Ratio weerstandsvermogen	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De geldende ratio van het weerstandsvermogen is door het Algemeen Bestuur van het RAR in 2014 vastgesteld op minimaal 1. Het RAR streeft zodoende naar een weerstandsvermogen welke minimaal **voldoende** is. De volgende redenen zijn hiervoor aan te dragen:

- Onnodig opbouwen van reserves wordt voorkomen,
- Weerstandsvermogen voorkomt dat incidentele tegenvallende financiële resultaten verhaald moeten worden op de gemeenten.

	Omvang per 31-12-2023	Omvang per 31-12-2024	Omvang per 31-12-2025	Omvang per 31-12-2026	Omvang per 31-12-2027	Omvang per 31-12-2028
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 469.869	€ 419.869	€ 369.869	€ 319.869	€ 269.869	€ 219.869
Geïntariseerde risico's	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Ratio weerstandsvermogen	2.4	2.1	1.9	1.6	1.4	1.1
Waardering	Uitstekend	Uitstekend	Ruim voldoende	Ruim voldoende	Voldoende	Voldoende

Het huidige weerstandsvermogen anno 2024 kan gewaardeerd worden als uitstekend.

3.4 Conclusies voor inrichting van het weerstandsvermogen

Op basis van de berekeningen in paragraaf 3.3 komen we tot de volgende conclusies:

- De beschikbare weerstandscapaciteit biedt, gezien de risico's, voldoende weerstandsvermogen als deze zich beweegt tussen de €200.000 (factor 1) en €280.000 (factor 1,4).
- Het RAR zorgt ervoor dat de beschikbare weerstandscapaciteit niet (langdurig) onder voorgenoemde drempelwaarden komt te liggen.
- Deze nota vraagt tot 2028 niet om een begrotingswijziging ten opzichte van de meerjarenbegroting 2025-2028.

Het RAR hanteert de volgende uitgangspunten voor inzetten, aanvullen en afnemen van de weerstandscapaciteit:

- Indien risico's zich voordoen kan een beroep gedaan worden op de weerstandscapaciteit, waarbij ook een (bestuurlijke) afweging wordt gemaakt tussen andere mogelijkheden om de gevolgen van risico's op te vangen.
- De weerstandscapaciteit is toereikend genoeg om de totale berekende restrisico's van tezamen € 200.000 te kunnen opvangen. Niettemin kan een risico zich voordoen, hoe klein de kans ook is. In het geval dat dit gebeurt en de omvang ervan de beschikbare weerstandscapaciteit overschrijdt, dan staan de deelnemende gemeenten garant voor de dekking van het verschil, conform artikel 7, lid 1 e van de Financiële Verordening Regionaal Archief Rivierenland 2023.
- Wanneer een beroep wordt gedaan op de weerstandscapaciteit waardoor deze minder wordt dan voldoende (minder dan ratio 1), wordt besloten tot concrete maatregelen ter aanvulling van de weerstandscapaciteit en worden meevallers ingezet om het tekort aan te vullen.
- Als de beschikbare weerstandscapaciteit hoger is dan voldoende (hoger dan ratio 1,4) wordt bestuurlijk besloten bij het vaststellen van de (meerjaren)begroting en het bespreken van de jaarrekening hoe omgegaan wordt met dit deel van de reserves. Het surplus van beschikbare weerstandscapaciteit kan in principe worden vastgelegd in de vorm van een bekleemde reserve.

Voor de verwerking in de Planning en Control-cyclus (P&C-cyclus) van het RAR worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De Beleidsnota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen' is uitgangspunt voor de paragraaf weerstandsvermogen, zoals die in de begroting en de jaarrekening naar voren komt. Bij het opstellen van de (meerjaren)begroting en de jaarrekening wordt deze nota als uitgangspunt genomen, en wordt jaarlijks een globale toets van de risico's en het weerstandsvermogen gedaan.
- De Beleidsnota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen' wordt vierjaarlijks herzien en aangeboden worden aan het Dagelijks Bestuur ter vaststelling. En daarna gaat deze ter kennisgeving naar het Algemeen Bestuur.

Bijlage 1 : Risico's en beheersmaatregelen

Politiek bestuurlijk en maatschappelijk		
Risico	Aanwezige beheersmaatregelen	Rest risico
1. <u>Uittreding van een deelnemer of beëindiging van een overeenkomst.</u> Bijvoorbeeld een gemeente en/of het Waterschap Rivierenland	Deelnemers kunnen besluiten op enig moment niet meer deel te willen nemen dan wel niet meer gebruikt te willen maken van onze diensten. In de gemeenschappelijke regeling is geregeld op welke wijze deelnemende gemeente mogelijk(er) zou kunnen uittreden. Hierin is opgenomen dat er afspraken worden gemaakt over de kosten bij uittreden. Het financieel risico is hiermee gedekt, want de blijvende gemeenten staan garant voor de gemaakte afspraken. En is er geen restrisico voor uittreding van een deelnemende gemeenten. De overeenkomst die het RAR met het Waterschap Rivierenland heeft eindigt op 31 december 2024 en wordt stilzwijgend telkens met twee jaar verlengd, tenzij 12 maanden van tevoren is opgezegd. De relatie tussen de contractanten is goed, het Waterschap heeft recentelijk nieuwe opdrachten aan het RAR gegeven, de kans dat niet wordt verlengd is derhalve klein. De financiële gevolgen zijn niettemin aanzienlijk. Behalve een inkomstenderving ad € 200.000 op jaarbasis, zullen bij beëindiging van de overeenkomst ook frictiekosten moeten worden betaald. Deze kosten vormen het rest risico. Teneinde de kans op een eventuele beëindiging van een DVA, alsmede de financiële gevolgen ervan, zo veel mogelijk te beperken, wil het RAR wederom lange termijn afspraken maken met het Waterschap, waarbij ook gekeken wordt naar de voorwaarden voor mogelijke uittreding.	€ 300.000 - € 500.000
2. <u>Nieuwe wet- en regelgeving</u> Zoals o.a. de Archiefwet die naar verwachting in 2025 van kracht wordt.	Eventuele wijzigingen in de wetgeving (zoals de Archiefwet) kunnen invloed hebben op ons takenpakket. Aangezien het RAR in zijn taakuitvoering altijd moet voldoen aan de wetgeving komen dergelijke wijzigingen in taken terug in de begrotingscyclus (P&C-Cyclus). De eventuele kosten hiervan hebben een structurele doorwerking in de begrotingen voor komende jaren. Deze worden opgevangen door de deelnemende gemeenten bij vaststellen van de begroting. Hierdoor is er geen (incidenteel) restrisico.	€ 0
3. <u>Technologische ontwikkelingen</u> Technologische ontwikkelingen zoals automatisering en AI, die van invloed zijn op de omvang en wijze van de uitoefening van de primaire taak.	Technologische ontwikkelingen brengen zowel risico's als ook kansen met zich mee. Hierdoor kan het voorkomen dat investeringen sneller nodig zijn dan voorzien en/of dat reeds gedane investeringen niet meer renderen en nieuwe nodig zijn. Ook hiervoor geldt dat dergelijke wijzigingen worden opgenomen in de begrotingscyclus (P&C-Cyclus). De eventuele kosten hiervan hebben een structurele doorwerking in de begrotingen voor komende jaren. Deze worden opgevangen door de deelnemende gemeenten bij vaststellen van de begroting.. Hierdoor is er geen (incidenteel) restrisico.	€ 0
4. <u>Nieuw beleid als gevolg van nieuw bestuur</u> Bij het aantreden van een nieuw bestuur (elke 4 jaar) is de kans op koerswijziging aanwezig.	Ook hiervoor geldt dat dergelijke wijzigingen worden opgenomen in de begrotingscyclus (P&C-Cyclus). De eventuele kosten hiervan hebben een structurele doorwerking in de begrotingen voor komende jaren. Deze worden opgevangen door de deelnemende gemeenten bij vaststellen van de begroting.. Hierdoor is er geen (incidenteel) restrisico.	€ 0

5. <u>Wereldwijde ontwikkelingen zoals een pandemie, oorlog en/of natuurramp</u> De financiële gevolgen van een pandemie zoals de corona crisis, maar ook de oorlog in Oekraïne met de enorme prijsstijgingen zijn niet te voorzien in de begroting.	Hiervoor is geen beheersmaatregel op te nemen, anders dan de gecreëerde post onvoorzien, waarmee dergelijke onvoorziene tegenvallers op te vangen zijn. Indien deze post niet afdoende is, zal het tekort bij de jaarrekening door de deelnemende gemeenten worden opgevangen. Indien de kosten een structurele doorwerking hebben, zullen deze in de begrotingen voor komende jaren. Deze worden opgevangen door de deelnemende gemeenten bij vaststellen van de begroting. Hierdoor is er geen (incidenteel) restrisico.	€ 0
Organisatorisch		
Risico	Aanwezige beheersmaatregelen	Rest risico
6. <u>Afhankelijkheid specialistische leveranciers</u> Het RAR is voor haar taakuitvoering afhankelijk van de inzet van een tweetal essentiële (software) systemen. Het wegvallen of niet goed functioneren van deze systemen heeft negatieve gevolgen voor een goede taakuitvoering.	De huidige leveranciers van het archiefbeheersysteem en documentmanagementsysteem van het RAR staan goed aangeschreven en zijn leidend in hun branche. De kans dat één van hen noodgedwongen zijn bedrijfsvoering beëindigt moet als zeer klein worden ingeschat. Indien dit zich onverhoopt toch voordoet dan kunnen de financiële gevolgen in termen van vervangingsinvesteringen aanzienlijk zijn. Om dit risico beter in beeld te krijgen is het RAR voornemens om in het komende jaar bedrijfsinformatie op te vragen van deze leveranciers en zo een beter beeld te krijgen van hun reputatie en solvabiliteit. Zo kan bij twijfel het RAR zelf het initiatief nemen om tijdig naar een andere leverancier uit te kijken en over te stappen. Dit neemt niet weg dat een dergelijke overstap ook altijd aanzienlijke migratiekosten met zich meebrengt. Deze kosten vormen het rest risico.	€ 300.000 - € 500.000
7. <u>Calamiteiten met schade aan gebouw en archief tot gevolg</u> Er is een risico aanwezig op een calamiteiten zoals brand, wateroverlast, inbraak of vandalisme. Dit levert mogelijk gevolgschade.	Het RAR heeft een actueel calamiteitenplan en is afdoende verzekerd tegen directe water- en brandschade aan het gebouw. De opstal verzekering is tegen herbouwwaarde, welke om de 5 jaar opnieuw wordt getaxeerd. Dit geldt ook voor de inboedel zoals de kantoorinventaris en de bedrijfsuitrusting. Archiefstukken zijn echter niet te verzekeren. De kans dat calamiteiten zich voordoen moet als zeer klein worden ingeschat, mede doordat het gebouw uit 2012 is en voldoet aan alle wettelijke (veiligheids)voorschriften. En door het toepassen van adequate detectiesystemen kan in veel gevallen snel geacteerd worden waarmee het risico van verlies van archiefstukken beperkt blijft. Documenten die bij een brand verloren gaan, kunnen niet worden vervangen en brengen dan ook geen kosten met zich mee. Wel kunnen de kosten van het opruimen van deels beschadigde archiefstukken, het restaureren van beschadigde stukken en het tijdelijk onderbrengen van de niet beschadigde stukken aanzienlijk zijn.	€ 300.000 - € 500.000
8. <u>Cybercriminaliteit</u> Ondanks goede en actuele beveiligingsmaatregelen blijven cybercriminelen continue hun aanvalsplannen aanpassen om hieromheen te werken. Er is dus altijd een risico/kans dat ze zullen slagen. Dit levert vrijwel altijd gevolgschade.	Deze vorm van criminaliteit komt tegenwoordig regelmatig voor bij de overheid. De kans dat een cyberaanval slaagt moet evenwel als betrekkelijk klein worden ingeschat, gezien de goede inrichting van de logische toegangsbeveiliging van de systemen. Ook zijn de financiële gevolgen relatief beperkt, gezien het feit dat het RAR beschikt over goede back up-systemen en met de verwerkers van gegevens overeenkomsten (inclusief een Service Level Agreement SLA) zijn afgesloten, die mede	€ 50.000 – 150.000

	voorzien in een borging van de integriteit van de gegevensverwerking. Dit neemt niet weg dat een dergelijke voorval altijd kosten met zich meebrengt, zoals herstel en reparatiekosten en eventueel extra beveiligingsmaatregelen die hierbij komen kijken. Deze kosten vormen het rest risico.	
Financieel		
Risico	Aanwezige beheersmaatregelen	Rest risico
9. <u>Rentefluctuaties</u> Renterisico kan voor optreden door veranderingen in de rentestanden. Dit kan leiden tot nadeel door een rentestijging of het niet profiteren van rentedalingen voor aangetrokken gelden. Voor uitstaande gelden kan het leiden tot een nadeel als de rente daalt.	Het renterisico is beperkt aanwezig. Voor de middelen die aangetrokken zijn geldt een vast rentepercentage. Het RAR heeft relatief gezien veel uitstaande middelen. Hiervoor is geen beheersmaatregel op te nemen, anders dan de gecreëerde post onvoorzien, waarmee dergelijke onvoorziene tegenvallers op te vangen zijn. Indien deze post niet afdoende is, zal het tekort bij de jaarrekening door de deelnemende gemeenten worden opgevangen. De eventuele kosten hiervan hebben een structurele doorwerking in de begrotingen voor komende jaren. Deze worden opgevangen door de deelnemende gemeenten bij vaststellen van de begroting. Hierdoor is er geen (incidenteel) restrisico.	€ 0,-
10. <u>Projectmanagement gesubsidieerde projecten</u> Aan de (project)subsidies het RAR krijgt zijn voorwaarden verbonden. Onder andere voor de tijdigheid en verantwoording van bestede gelden. Indien het RAR hier niet aan kan voldoen kunnen gelden (deels) worden teruggevorderd.	Er wordt actief gestuurd op goed projectmanagement en financieel voortgangsoverleg ofwel het is een voorwaarde om het project te willen doen. Toch zijn dit veelal projecten in samenwerking met derden en blijft dit risico bestaan. Buiten deze beheersmaatregel is er niets anders dan de gecreëerde post onvoorzien, waarmee dergelijke onvoorziene tegenvallers op te vangen zijn. Indien deze post niet afdoende is, zal het tekort bij de jaarrekening door de deelnemende gemeenten worden opgevangen. Hierdoor is er geen (incidenteel) restrisico.	€ 0,-
Juridisch		
Risico	Aanwezige beheersmaatregelen	Rest risico
11. <u>Naleven van de wet- en regelgeving</u> Wet en regelgeving verandert continue. Onze bedrijfsvoering dient hier aan te voldoen en op aangepast te worden. Door de beperkte omvang van onze organisatie is hiervoor niet altijd de juiste kennis en/of capaciteit intern aanwezig.	RAR volgt de ontwikkelingen rondom wetgeving op de voet. Echter is zij niet altijd in staat om met de intern aanwezige capaciteit en expertise de veranderingen snel vorm te geven. Om te voorkomen dat we niet voldoen aan nieuwe wetten en regels worden bij bepaalde vraagstukken externe expertise tijdelijke ingehuurd. Dit ook om te voorkomen dat er bewust of onbewust overtredingen van wet- en regelgeving plaatsvinden die mogelijk schadeclaims en boetes kunnen opleveren. Met externe inhuur neemt het risico af, maar dit neemt niet weg dat de kosten van een externe (juridische) specialist in de praktijk evenwel behoorlijk kunnen oplopen. Deze kosten vormen het rest risico. Deze kosten zijn niet structureel van aard en zijn veelal nog onbekend ten tijde van het opstellen van de begroting (ruim 2 jaar ervoor). Met als gevolg dat ze niet altijd vooraf kunnen worden opgenomen in de begroting.	€ 25.000 - € 75.000
12. <u>Frauderisico's</u> In geval van een geconstateerde fraude is er een risico op mogelijke gevolgschade.	In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is gekeken in welke mate de interne beheersing verbetering behoeft om deze risico's af te dekken. Waar nodig is deze aangescherpt. Er zijn voldoende maatregelen getroffen om onrechtmatige toe-eigening van vaste activa te voorkomen. En hoewel archiefstukken niet tot de vaste activa horen, zijn ook hiervoor maatregelen getroffen ter voorkoming van onrechtmatige toe-eigening. Maatregelen zoals:	€ 0,-

	toegangscontrole, camera toezicht en registratiesystemen. Vooralsnog behoeven geen frauderisico's ten laste van het weerstandsvermogen te worden gebracht. Hierdoor is er geen (incidenteel) restrisico.	
Personeel		
Risico	Aanwezige beheersmaatregelen	Rest risico
13. <u>Verzuim en/of uitval</u> Langdurig ziekteverzuim /uitval van cruciaal personeel	Het RAR voert een actief beleid rondom de gezondheid en inzetbaarheid van medewerkers. Het verzuim is momenteel laag. Daarnaast is in de personeelsbudget ruimte opgenomen voor vervanging bij langdurige uitval. Indien dergelijke budgetten structureel niet meer toereikend zijn, worden deze wijzigingen opgenomen in de begrotingscyclus (P&C-Cyclus). De eventuele kosten hiervan hebben een structurele doorwerking in de begrotingen voor komende jaren. Deze worden opgevangen door de deelnemende gemeenten bij vaststellen van de begroting. Hierdoor is er geen (incidenteel) restrisico.	€ 0,-
14. <u>Onvoldoende kwalitatief personeel</u> Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt is het de laatste jaren steeds moeilijker om voldoende goed gekwalificeerd personeel te vinden voor openstaande vacatures	Het RAR neemt goed werkgeverschap serieus en voert o.a. een actief beleid om medewerkers te ontwikkelen, dit ook met als doel personeel langdurig te behouden. Hiervoor zijn leertrajecten en een opleidingsbudget voor handen. Daarnaast is er een wervingsbudget opgenomen die in veel gevallen toereikend is. Indien dergelijke budgetten structureel niet meer toereikend zijn, worden deze wijzigingen opgenomen in de begrotingscyclus (P&C-Cyclus). De eventuele kosten hiervan hebben een structurele doorwerking in de begrotingen voor komende jaren. Deze worden opgevangen door de deelnemende gemeenten bij vaststellen van de begroting. Hierdoor is er geen (incidenteel) restrisico.	€ 0,-